

HVS

1. Vezetői összefoglaló

1.1 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe

2013-ra a térség civil szervezetei, vállalkozói, állami szervei közötti együttműködés és integráció olyan szintjét érjük el, amely lehetővé teszi minél több egyéni és közösségi kezdeményezés ösztönzését és támogatását a térség gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében. Hálózat létrehozása, mely a helyi termelőket és a falusi turizmus szereplőit összekapcsolja. A hálózat célja, mind a két fél számára hozzáadott érték elérése, a térség gazdasági fejlettségi szintjének növelése.

1.2 Főbb célkitűzések

A legnagyobb gondot a magas munkanélküliség, az alulképzett munkavállalók nagy száma, és a kedvezőtlen korösszetétele jelenti.

A munkanélküliség térség specifikus okai:

Hátrányos helyzetű lakosság nagy aránya, ebből magas a roma kisebbségek tartozók száma. Helyi vállalkozások és a szolgáltatói szektor, valamint a közbiztonság és a közlekedési morál gyengesége. Az önkormányzatok és intézményei a legnagyobb foglalkoztatók a térségben. Az önkormányzatok anyagi nehézségekkel küzdenek a kötelező feladataikat is nehezen látják el, a foglalkoztatás terén nincs mozgásterük. A települések infrastrukturális, demográfiai és szociális gondokkal küzdenek. Magas az időskorúak aránya és nagy az elvándorlás.

Munkahelyek teremtése a következő eszközökkel:

A helyi vállalkozók, a szolgáltató szektor megerősítése beruházásaik támogatásával. A működő vállalkozások hálózatosodásának fejlesztése. Piacképes képzések támogatása. Szociális foglalkoztatás erősítése. A turisztikai vonzerő fejlesztése. Egységes megjelenés, arculat kialakítása, térségi védjegy alkalmazása. A meglévő szálláshelyek fejlesztése, falusi vendégfogadók képzése. A helyben élők identitásának erősítése a közösségi terek fejlesztésével, valamint a civil szervezetek, és a köztük lévő kohézió erősítésével. Régi, helyi tradicionális mesterségek újraélesztése, fejlesztése.

1.3 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának célja

A HVS felülvizsgálatára sor került a helyi, hazai és globális gazdasági és társadalmi környezetben bekövetkezett folyamatok miatt. Célunk a felmerült új kihívásokra adandó új válaszok megkeresése, ennek érdekében új intézkedések megfogalmazása, ill. a régiók újra fogalmazása, és a hozzájuk kapcsolódó forrásallokáció megadása. Sor került a meglévő intézkedések összevonására, azokból több célterületet átfogó projektek kidolgozására. A beérkezett projektötletek alapján új intézkedések kialakítására. Kisértékű intézkedés kialakítása is megvalósult, a helyi termelők céljainak elérése érdekében.

1.4 A HVS felülvizsgálat során alkalmazott nyilvánossági intézkedések, résztvevők

2011.02.09-én elnökségi ülésünk volt Mánfa községben, ahol megkezdjük a 17 db célterületünk felülvizsgálatát. Az eljárás rend kézhezvételét követően a hirdetmény megszövegezése, annak elhelyezése a honlapon 2011.02.15-ig megtörtént. A hirdetményeket a munkaszervezet dolgozói mind a 46 településén hirdetőtáblákra kihelyezte, valamint a HACS tagoknak email-ben is elküldtük. Továbbá a hirdetmények szövege bekerült a helyi

Szászvár televízióba, Mágocs városi újságba és Sásd és Vidéke újságba. 2011.02.18-án összehívtuk a HACS tagságot, ahol a tervezői csoport megválasztására került sor. A tervezői csoportban szereplők nevei is felkerültek a honlapra. Ezt követően meghatároztuk a fórumok megtartásának időpontjait, helyszíneit. 4 db fórum megtartására került sor. 2011.02.22-én a szászvári Faluházban rendeztük meg az első HVS frissítéssel kapcsolatos fórumot. A második fórum 2011.02.25-én Mágocson a Városházán volt, a harmadik Magyarországon 2011.02.28-án, és a negyedik fórum Sásdon a Városházán 2011.03.03-án. A fórumokon túl nagy érdeklődés nem volt, kevés volt az idő a fórumok megfelelő propagálására, a HACS területén élők megkeresésére, erre kizárólag saját honlapunk, és a települési hirdetőtáblák szolgáltak. A fórumokon a jelenlévők száma 10 és 20 fő között volt. A megjelentek közül vegyesen voltak vállalkozók, civil szervezetek képviselői, magánszemélyek és polgármesterek, a három szféra képviselőinek aránya hozzávetőlegesen 1/3-ad, 1/3-ad és 1/3-ad volt. Ennek ellenére szép számmal érkeztek be projektötletek, ezek száma 30 db felett van. A honlapon folyamatosan megjelentettük az információkat a HVS frissítésével kapcsolatosan. A fórumokról emlékeztetők készültek, melyek elhelyezésre kerültek a honlapon. A projektötletek feltöltésre kerültek weboldalunkra. A tervezői csoport ülésein megvitatásra került a HVS helyzetelemzése, jövőképe, fő célkitűzései, intézkedései és célterületei. 2011.03.11-én elnökségi ülés keretében elfogadtuk a HVS dokumentumot.

1.5 A HVS felülvizsgálat során elfogadott módosítások

Az eredeti 17 db célterületből 2009-ben a Mecsek-Völgység-Hegyhát HACS 6 db célterületet hirdetett meg. Ezekből a tervezői csoport véleménye alapján megtartásra kerül a Közbiztonság fejlesztése, Kulturális-, szabadidős-, sportszolgáltatások, közösségi színterek fejlesztése, Civil szervezetek tevékenységének támogatása. Ezekre a célterületekre szép számmal érkeztek pályázatok, ill. az egyesületek, önkormányzatok és vállalkozások jelezték további igényeiket, ezen pályázati kiírásokra vonatkozólag. A 17 db célterületből még a Az ÚMVP I. és II. tengelye által nem támogatott kisléptékű erdő- és mezőgazdasági fejlesztések támogatása és a Nem mezőgazdasági vállalkozások marketing tevékenységének támogatása célterületek kerültek megtartásra, ill. kibővítésre. Ez a két célterület főként gazdaságfejlesztő tevékenységek ösztönzésére születt. Tehát összesen 5 db célterület kerül megtartásra a korábbi 17 db célterületből. A többi célterület összevonásra, ill. elvetésre került.

2. Helyzetelemzés

2.1 A LEADER Helyi Akciócsoport által lefedett terület ismertetése

- **A térség általános jellemzői**

A Dél-Dunántúl szívében elhelyezkedő kistérség három természetföldrajzi kistáj, az észak-Zselic, a Baranyai-hegyhát és a Völgység találkozási pontjánál helyezkedik el. A településszerkezet máig megtartotta aprófalvas jellegét, ami különösen a zsáktelepülések esetében nehezíti az infrastrukturális fejlesztések megvalósítását, a tömegközlekedés gazdaságos megszervezését, az oktatási és szociális alapellátások helyben történő biztosítását. A helyi közösség két statisztikai kistérségből áll; az egyik, a Sásdi kistérség, a 33 leghátrányosabb közé tartozik, amely jelentős egyenlőtlenségi problémák forrása különösen települési szinten.

A Komlói kistérség a Mecsek-hegység északi részén és a Baranyai – Hegyhát keleti részén fekszik, míg a Sásdi kistérség az Észak – Hegyháton. A két kistérséghez tartozó 19 + 27 település 57e fős lakosságának több mint fele Komló városában él. A térség oktatási,

kulturális, művészeti intézményei zömmel Komló és Sásd városában, illetve a térség néhány nagyobb lélekszámú településén találhatóak. 2009-ben Mágocs településből város lett, így a térség városainak a száma háromra emelkedett.

A térség gazdasági szerkezete jelen pillanatban a vegyes gazdasági struktúra jegyeit hordozza, ahol egyetlen gazdasági ágazat jelentősége sem tekinthető meghatározónak, ugyanakkor – különböző mértékben – az összes fő gazdasági ágazat (ipari, mezőgazdasági, szolgáltató szektor) megtalálható.

Az erdő- és vadgazdálkodás megfelelő. Közbiztonság helyzete: jellemzően csökkenést mutat térségünkben a személy elleni bűncselekmények száma, ugyanakkor a közlekedési, közrend, vagyon elleni bűncselekmények emelkedő tendenciát mutatnak.

- **A térség környezeti állapota**

Talaj, legjellemzőbb földhasználati módok: Talajtakarója meglehetősen változatos, de a legjellemzőbb, az agyagbemosódásos barna erdőtalaj. A talajt veszélyeztető környezeti hatások közül az állattartó telepeken keletkező trágya jelenti a legnagyobb veszélyt. Bár a szél és víz okozta talaj-erózió is komoly problémát jelenthet néhol. A gyenge talajtani adottságok ellenére nagy területre jellemző a szántóföldi növénytermesztés, de kiemelkedő jelentősége van az erdőgazdálkodásnak is. Említésre méltó a téglagyártás és a kerámiakészítés, amelyeknek nagy hagyományai vannak.

A térségben található a Kelet-Mecsek Tájvédelmi körzet egy része, 23 településen található Natura2000 programban szereplő terület. Az éghajlati adottságokat kihasználva nagy múltja van a gyümölcstermesztésnek és a legeltetésnek, ami az egyébként sem egyhangú tájat színesíti.

Vízminőség és mennyiség, vízfelhasználás: A területet sok kisebb és valamivel kevesebb nagyobb vízfolyás szabdalja. A domborzati viszonyok és a csapadékos éghajlat miatt ezek tájképet befolyásoló ereje jelentős. A területen természetes állóvíz nem található, de annál nagyobb a mesterséges tavak száma. Jelentőségük inkább a halgazdálkodásban áll, de nő a rekreációs szerepük is. A térség gazdag termál- és ásványvíz-készlettel rendelkezik. A térségről elmondható, hogy nem jelentős az ipari és a mezőgazdasági vízhasználat sem. A vezetékcsatlakoztatott víz fogyasztók aránya közel 97 %, a szennyvízelvezető – rendszer bekötési aránya kb. 60 %.

- **Demográfiai helyzet**

A térség településeinek meghatározó többsége 500 fő lélekszám alatti, melynek következtében az egyébként érvényesülő globális problémák (munkahelyek hiánya, elérhetőség, megközelíthetőség problémája, stb.) felnagyítva okoznak negatív demográfiai változásokat (pl.: természetes fogyás, stb.).

A térség lakosságszáma a 2002 és 2006 közötti időszakban 3% körüli mértékben csökkent, amely jelentősen meghaladja a Baranya megyei átlagot (1,1%), illetve az országos átlagot (0,3%). Az átlagok természetesen eltakarják a térségen belüli jelentős (települési, mikrotérségi szintű) különbségeket és a különbségek okait is.

A természetes fogyás csaknem minden településen érzékelhető, azonban ebből nem következik egyértelműen a lakosságszám csökkenés. Az egymással ellentétes előjelű változások egyik alapvető oka a vándorlási mutató alakulása, amely népesség növekedést eredményez néhány település esetén. Az olyan települések esetén ahol a természetes fogyás negatív, ott a szükséges intézményrendszer, vagy az ezekhez történő hozzáférés megteremtése a feladat. Ugyanakkor számos településen a beköltözők nem fiatalok, vagy legalábbis nem rendelkeznek gyermekekkel. A vándorlási különbözet a térség településeinek csaknem kétharmadában negatív, melyből az következik, hogy a térség népességmegtartó ereje megyei összehasonlításban is gyenge.

A korstruktúra egészségességének mérőszáma a fiatalodási index, amely jelenleg a térség lakosságának elöregedését jelzi. (A 2002-2006. közötti változás a térségben csaknem 10%, amely jelentősen meghaladja a megyei (6,9%) és az országos (7%) átlagot). A mutatók következményit kezelni hivatott intézményrendszer a térségben nem alakult ki, vagy fejlesztésre szorul. A lakosság 2002-es végzettségi mutatóit vizsgálva megállapítható, hogy a térség mind a középfokú, mind a felsőfokú végzettségűek megfelelő népességen belüli aránya jelentősen alatta marad a Baranya megyei arányoknak.

Az etnikai kisebbség problémái, a szegregáció számos településen jelentkeznek. Az adatok azt tanúsítják, hogy az etnikai kisebbség jelenléte egy településen valószínűsíti a magas gyermekszámot, ami adott esetben egy már hovatovább befejezett etnikai szegregációt, gettósodási folyamatot jelezhet, mint Kisvaszar esetében, vagy ennek veszélyét a többi településen. Jelen pillanatban a térség sokszínű multikulturális értékekkel és hagyományokkal rendelkező területi egység, ahol számos civil szervezet, és kisebbségi önkormányzat igyekszik a kisebbségi identitástudatot ápolni.

Hátrányos helyzetű települések

A 311/2007 (XI. 17.) kormányrendelet 2. számú melléklete alapján a Sásdi kistérség a komplex programmal segítő leghátrányosabb helyzetű települési körhöz tartozik. A közösség két kistréséget fed le, így a közösség lakóinak több mint fele a leghátrányosabbak közé sorolt területek egyikén él.

A Sásdi Kistérség Baranya megye legészakibb kistérsége és 27 település alkotja. Meghatározóan mezőgazdasági térség, központja egy kis város: Sásd. Továbbá szűkebb hegyháti térségre gyakorolt hatása és földrajzi elhelyezkedése miatt meg kell még említeni Mágocsot, mint nagyközséget.

A 27 településre a mezőgazdasági termelés aktivitásának csökkenése jellemző (megszűnő nagyüzemek: tsz-ek, állami gazdaságok). A települések egy része úgynevezett „zsáktelepülési” körbe tartozik (11 település a 27-ből), nagyon rossz útviszonyokkal. További gond a környező nagyobb városok iparának megszűnése (Komló, Pécs szénbányáinak és az uránbányának valamint a könnyűipar nagy részének megszűnése). Nagy problémát jelent a vonalas infrastruktúra (gáz, szennyvíz) teljes hiánya a zsáktelepüléseken. Felsoroltak következményeként 13% körül mozog a munkanélküliség a térségben, nagy az elvándorlás, elöregedett a lakosság és sok a képzetlen munkaerő (roma kisebbség döntő többségben).

Kistérség további problémái:

- A mezőgazdaság hatékonysága a nem megfelelő a gazdaságossága megkérdőjelezhető. A termelők képzetlenek, a termékszerkezetük nem igazodik az uniós elvárásokhoz.
- Magas a képzetlen munkaerő aránya, illetve azok száma, akik a piaci igényeknek nem megfelelő végzettséggel rendelkeznek.
- Nem rendelkezik a kistérség jelentősebb ipari potenciállal. A helyi ipar és szolgáltatói szektor munkaerő felszívó képessége gyenge. A sásdi iparterület kihasználatlan. Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek feldolgozására lenne lehetőség, de kevés vállalkozás él ezzel a lehetőséggel. A fémipari termékek előállításának vannak hagyományai, de az ezzel foglalkozó vállalkozások nem erősödtek meg.
- Önkormányzati szektor a legnagyobb foglalkoztató, de az önkormányzatok egyre nehezebben tartják fel az intézményeiket.
- A vállalkozások minőségbiztosítási rendszerekkel nem rendelkeznek. Hálózatosodásuk nem indult meg. Egymással való kooperálásuk, munkamegosztásuk nem jellemző.
- Kevés a szolgáltatói szektorban tevékenykedő vállalkozók száma. Minimális vállalkozás foglalkozik más vállalkozásokat segítő területen pl. logisztikai, informatikai, szaktanácsadási, pályázatírási, banki szolgáltatás.

- A település képet meghatározó ingatlanok állapota folyamatosan romlik. A tulajdonosoknak nincsen anyagi lehetőségük az ingatlanjaik felújításra.
- A kulturális és természeti adottságok kihasználatlanok. Kevés a falusi szálláshely és a meglévők minősége sem az igényekhez igazodó.
- Az emberek szociális közérzete rossz. Ezért magas az elvándorlók száma. Főként a képzett fiatalok hagyják el a kistérséget.
- Mind a belterület mind a külterületi utak állapota annyira leromlott, hogy az már veszélyezteti a helyi gazdaság hatékonyságát.

• **Gazdasági környezet**

Infrastruktúra

Közlekedés: A térség települései nem – a gazdasági fejlődést is segítő – nagy forgalmú utak mentén helyezkednek el, ám többségében nincsenek elzárva azoktól az utaktól, amelyek a városokhoz való gyors eljutást, illetve a termékek megfelelő szállítását biztosítják. A térség 46 települése számára azonban az odavezető mellékutak is nagy fontossággal bírnak. Sajnos a kisforgalmú utak karbantartása nem elsődleges prioritás, ezért és a növekvő forgalom miatt a térség útjainak állapota rohamosan romlik. A települések nagyobb része számára a tömegközlekedés egyetlen módja a közúton lebonyolított személyszállítás, a települések erősen függenek a térségben tevékenykedő busztársaságoktól. Néhány nagyobb lélekszámú település jónak minősíthető közlekedési színvonallal büszkélkedhet. A kis lélekszámú zsáktelepülések számára a közlekedési lehetőségeket a napi 4-7 járat-pár jelenti, melyek fenntartása bizonytalan. A közösség kislélekszámú településein (15 zsáktelepülés és 32 db 500 fő alatti település van a közösségben) nem csupán a buszjáratok száma csekély, de a személygépjárművek száma is kifejezetten alacsony, így tovább rontja az itt élők esélyeit arra, hogy lakótelepülésükön kívül találjanak munkalehetőséget vagy, hogy szolgáltatásokat vegyenek igénybe. A belterületi utak állapota is rossz, sok gondot okozva ezzel az itt élőknek, és ide látogatóknak. A Budapest-Pécs vasútvonal áthalad a térségen, amivel jelentősen javítja a térség közlekedési helyzetét. A térség két másik vasúti vonallal is rendelkezik (Dombóvár–Bátaszék, Komló-Godisa), de ezek egyre csekélyebb jelentőséggel bírnak. Ennek oka lehet, hogy néhány település ugyan rendelkezik vasúti megállóhellyel, de azok a belterülettől több kilométeres távolságra vannak, de okozhatja az életszerűtlen menetrend és a buszokkal való összehangolatlanság. Ezen szárnyvonalak működtetése is kérdéses.

Közművek: Az áramellátás minden településen biztosított. A vezetékes vízellátás 97%-ban megoldott, ugyanakkor azt is el kell mondani, hogy mind a mai napig vannak olyan településrészek, lakóingatlanok, amelyekben nincs vezetékes ivóvíz. A víz magas ára és esetenként rossz minősége problémát okoz.

A nagyobb települések csatornázottsága mára megoldottá vált, de a kisebb falvak, községek szennyvíz elszállítása ma is sok helyütt közúton történik. Szinte minden településre készültek már tervek a zárt csatornahálózat kiépítésére és szennyvízkezelésre. Ezek megvalósítása folyamatban van, vagy a benyújtott pályázatok eredményein múlik a megvalósításuk. Vezetékes telefon minden településen van. A mobilhálózat a domborzati viszonyok következtében több településen nem érhető el, vagy a gyenge a minősége. A lakások többségében elérhető a kábeltévé szolgáltatás, de csak kis számban vannak helyi műsort készítő alkotói csoportok, a helyi információk terjesztésében hiányosságok vannak. A szélessávú Internet elérhető a lakosság többsége számára, de vannak olyan települések amelyekre ez a szolgáltatás még nem jutott el.

A térség foglalkoztatottsági helyzete

Az utóbbi évtizedben drámai mértékben csökkent a gazdaságilag aktív népesség a térségben, mélyült a leszakadása az országon belül. A térséget tartósan magas munkanélküliség és még

tartósabb inaktivitás jellemzi, ami különösen a közlekedési zsákhelyzetben fekvő és gettósodó apró- és törpefalvakat érinti. A rossz közlekedési helyzetű apró- és törpefalvakban élők elhelyezkedési esélyei a helyi és a kistérségi munkaerőpiacon a nullával egyenlők, mert nem keletkeznek új munkahelyek, vagy ha netán mégis, oda biztosan nem több éve munkanélküli embereket vagy kisgyermekes anyákat keresnek. A diplomások helyben való elhelyezkedési lehetőségei is korlátozottak. A távolsági munkavállalást alapvetően nehezítik az ingázás jelentősen megemelkedett költségei, a tömegközlekedés romló feltételei. A munkanélküli, inaktív emberek, ha el is szeretnének helyezkedni, falujában rekednek, immobillá válnak. S ahogy telik az idő, úgy romlik az egészség, kopik a munkavégzés képessége, a korábban megszerzett tudás, tapasztalat, a kooperációra való hajlam. A tartós munkanélküliek előbb vagy utóbb a helyi önkormányzatok szociális ellátórendszerének tartós klienseivé válnak. A térség példaszzerű és szomorú bizonyítékát nyújtja a területi, települési, képzettségi, munkaerőpiaci és etnikai hátrányok szétbogozhatatlan összefonódásának, egymást erősítő hatásának. A teljes foglalkoztatás biztonságának összeomlása először és jellemzően véglegesen az alacsony képzettségű, elértéktelenedett szaktudással rendelkező emberek szorította ki a munkaerőpiacról. A munkanélküliség előli legfontosabb menekülő útvonal az inaktivitásba vezetett, a korai, kedvezményes és rokkant nyugdíjazás sok ember egyetlen lehetősége maradt, de visszaút a munkaerőpiacra ebből az állapotból gyakorlatilag nem vezet. Az alkalmi munkalehetőségeket nyújtó vállalkozások száma alacsony, elsősorban a férfiak számára nyújtanak kiegészítő jövedelemszerzési lehetőséget (napszám az erdészetekben, építkezéseken, falusi portákon). A munkanélküliség-képzetlenség-szegénység ezáltal újratermelődik. Generációkon átnyúló munkaerő-piaci, társadalmi integrációs esélyegyenlőtlenséget okoz. A térség a legjelentősebb munkáltatói az önkormányzatok, (jegyzőségek, körjegyzőségek, önkormányzati fenntartású intézmények iskolák, óvodák). A megélhetés érdekében sok embernek kell ingáznia. Komlón, Pécsen, Dombóváron, Bonyhádon és Kaposváron vállalnak munkát, de ezek a települések sem tudják teljes mértékben a munkanélkülieket foglalkoztatni. A települések gazdasága nem erősödött meg annyira, hogy helyben tudja biztosítani a biztonságos megélhetést.

A térség helyzete a vállalkozások szempontjából

A rendszerváltást követően a térség nagy foglalkoztatói kivétel nélkül felszámolásra kerültek. Ez potenciálisan nagy munkaerő mennyiséget szabadított fel. Az utódként megjelenő ipari cégek még az ingázás mellett is a munkaerő töredékét foglalkoztatják. A munkaerő felesleg felszívása a mai napig nem megoldott, tehát relatív nagy a munkaerő kínálat. A mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma az utóbbi 10 évben stagnált, míg a szektor részesedése a megyei és országos átlagot is jóval meghaladja. A fémmegmunkálás és ipari összeszerelés szektorban foglalkoztatottak száma haladja meg még az országos átlagot, a gazdaság többi szektora az országos és megyei átlag alatt marad.

A potenciális munkavállalók nagy része nem rendelkezik megfelelő alapismeretekkel a hiányszakmák elsajátításához, a munkamorál is problémát jelent.

A vállalkozások döntő része mikro és kisvállalkozás, egyéni vállalkozó és őstermelő. 100 fő feletti foglalkoztató elvétve akad. A vállalkozások relatív tökehiányban szenvednek, hiszen a korlátozott piaci lehetőségek miatt a fejlesztésre minimális pénz jut. A kistépüléseken lévő kereskedelmi vállalkozások a multinacionális cégek megtelepedésével párhuzamosan nehéz helyzetbe kerültek. A helyi nyersanyagok helyi feldolgozása alacsony szintű, így a mezőgazdasági, erdészeti termékek alacsony jövedelmezőség mellett kerülnek értékesítésre. A mikrotérségi központokban a feldolgozási tevékenység elkezdődött, azonban a minőségbiztosítási rendszerek előírásait a rendelkezésre álló tőke alacsony szintje miatt nehéz teljesíteni, hosszútávon fenntartani.

A meglévő helyi termékek magas minőséget képviselnek, de értékesítésük nehézségekbe ütközik.

A térség településeinek jelentős része rendelkezik falusi turizmus szolgáltatással, de ezek komfortfokozata fejlesztésre szorul.

Minőségi turisztikai szolgáltatások aránya minimális, ezért az ehhez kapcsolt szolgáltatások fejlesztése indokolt.

A magas kvalifikáltságot igénylő munkahelyek száma csekély. A vállalkozások többsége ezeket a munkaerőket nem tudja megfizetni. Maximum könyvelőket tud foglalkoztatni, de már pályázatírássra, szaktanácsadásra, vállalkozás irányításra nem tud igénybe venni szakembereket.

- **Társadalmi környezet**

Mindkét kistérség területén található olyan közösség, amelynek tevékenységi köre elsősorban a vidék, és településfejlesztés területén összpontosul. Ilyenek például a Sásdi kistérségben a „Mocsolád-Civilház” Kht, a Komlói kistérségben a Mecsek-Hegyháti társulás, a Keleti-Mecsek Egyesület, mely Tourinform irodát működtet, hasonlóan a hosszúhetényi Falusi Turizmus Egyesülethez a falusi turizmus a fő profilja.

Természetesen olyan non-profit szervezetek is működnek a térségben, melyek a sport népszerűsítésével, a hagyományörzéssel, a kultúra népszerűsítésével is foglalkoznak, pl.: a Magyarhertelendért Egyesület, a Mánfai Cigány Kulturális Egyesület, a Magyarszékért Egyesület, a Szászvári Fúvószekari Közhasznú Egyesület, a Köblényi Sport Egyesület.

Az elsősorban a településük szebbítéséért, közösséggé kovácsolásáért létrejött civilek mellett sem mehetünk el szó nélkül, hiszen a helyi társadalom érdekérvényesítése rajtuk keresztül tud a legoptimálisabban megvalósulni, ezen munkálkodik például többek között a Mindszentgodisáért Egyesület, a Vásárosdombóért Egyesület, a Mágocs Jövőéért Közalapítvány, a Gödrei Faluszépítő Egyesület, és a Bikali Faluvédő és Szépítő Egyesület.

A különböző etnikumok, kisebbségek szerveződései is megtalálhatóak, melyek közül ki kell emelni a Baranya Megyei Romák Érdekvédelmi Közhasznú Egyesületét. Természetesen a települési szinten is megjelennek a hasonló célokért alakult közösségek: Vásárosdombói Romák Érdekvédelmi Szervezete.

Az egyik legnagyobb probléma, hogy a civil szervezetek többsége esetén nem alakult ki hálózatosodás, gyenge az egymás közötti együttműködés, a tevékenység területi léptéke, pedig általában településen belüli, ritkább esetben kistérségi szintű.

Hiányoznak a nagyobb területi léptékű, illetve nemzetközi kapcsolatok, amelyek a tevékenység hatékonyságát, a hasznos gyakorlatok megosztását jelentenék. Sajnos sok olyan civil szervezett van melyek csak formálisan működnek, vagy csak egy-két feladatot látnak el.

A civil fenntartású Teleházak, melyek a kistelepülések legfontosabb kulturális bázisaivá válhatnak talán az egyetlen kivételek, hiszen szép példái az együttgondolkodásnak, összefogásnak. Előny, hogy ebben a térségben, Alsómocsoládon található a Magyar Teleház Szövetség Dél-Dunántúli Regionális Tagozata. Ilyen közösségi színtereket találhatunk Oroszlón, Mánfán, Hosszúhetényben, Magyarhertelenden, Bodolyabéren, Sásdon. IKSZT pályázatot több település nyert az elmúlt két évben, melyekre programok építése szükséges. Azon falvakban, ahol IKSZT beruházásra nem kerül sor, a meglévő kulturális és szabadidős sportlétesítmények felújítása szükséges.

2.2 A LEADER Helyi Akciócsoport és a helyi partnerség

A Komlói és a Sásdi kistérség összefogásának eredményeként 2007. novemberében létrejött az a vidékfejlesztési közösség, mely az önkormányzati vezetőkől, civil szervezetek képviselőiből és vállalkozókból álló 194 alapító döntése alapján Mecsek-Völgység-Hegyhát nevet viseli, melynek előzményei az előbbiek voltak:

A szászvári székhelyű Keleti-Mecsek Egyesület, valamint az alsómocsoládi székhelyű Mocsolád-Civilház Kht., aki LEADER+ program lebonyolításában vettek részt, azt megelőzően Alsómocsolád pedig a kísérleti LEADER programban is szerepelt. A két korábbi akciócsoport integrálódott, valamint további települések olvadtak bele a jelenleg 46 településből álló HACS-ba.

A vidékfejlesztési egyesület stratégiai célja a helyi lakosság életkörülményeinek javítása, az egész térség gazdasági-, társadalmi életének fejlesztése. Rövid távú célunk az Új Magyarország Vidékfejlesztési Stratégiai Terv keretén belül az Európai Unió és a hazai forrásokra támaszkodva létrehozni egy olyan LEADER akciócsoportot, amely lehetőséget biztosít arra, hogy céljainkat jórészt saját magunk határozzuk meg és saját közösségünk döntsön azok megvalósításáról.

Mind a jelenlegi közösség, mind pedig a LEADER akciócsoport működésének alapelve az alulról felfelé történő építkezés. Ez azt is jelenti, hogy a térség minden egyes állampolgárának lehetőséget kell biztosítani arra, hogy munkájával, véleményével segítse a közösség, illetve az egész térség céljainak sikeres megvalósítását. Honlapunkat ezért hoztuk létre, továbbá azért, hogy folyamatosan tájékoztassuk a lakosságot az aktuális eseményekről és ugyanígy várjuk azokat az észrevételeket, amelyek segítik közös céljaink megformálását és megvalósítását.

Az akciócsoport jó kapcsolatot ápol a régió más akciócsoportjaival, tervezzük közös projekt megvalósítását másik két HACS együttműködésével, falusi turizmus, helyi termék értékesítési feltételeinek javítása témakörben, „Élmény központú szolgáltatások fejlesztése a falusi – öko turizmus terén” intézkedés keretében. A projekt a három HACS-on keresztül az egész Mecsek hegységet behálózza, az együttműködés a HVS frissítésének időszakában indult el. Az ötlet egy minta projekt, az elsődleges szándék, hogy a projekt működő képes legyen és a másodlagos szerep, hogy országos minta projektté váljon.

Igény mutatkozik a térségi szereplők együttműködési kapcsolatainak kialakítására, ill. fejlesztésére. Helyi termelők, falusi turizmussal foglalkozók, civil szervezetek hálózatba szervezésére. Ezt a LEADER program célkitűzési révén kívánjuk megvalósítani „A vidéki sajátosságok hálózatba szerveződésének elősegítése” célkitűzés keretében.

A HACS külföldi partnerkapcsolat kialakítását kezdte meg finn a „Kalakukko” akciócsoporttal. A vendég küldöttség a múlt év folyamán két látogatást tett a HACS területén. A finn csoport egy tovább, spanyol HACS-csal is kapcsolatban áll. A három HACS fiataloknak szóló program tervezet kidolgozását kezdte meg. Más külföldi HACS partnerkapcsolat kialakítása is tervben van (észt, máltai).

2.3 A LEADER megvalósítása során elért eredmények áttekintése

2009. év végén a Mecsek-Völgység-Hegyhát HACS 6 db célterületet nyitott meg, LEADER eredmények:

Vallási, kegyeleti rendeltetésű ingatlanok, eszközök rehabilitációjának, fejlesztésének támogatására kiírt célterületre 16 db nyertes pályázatot támogatunk 13.816.255 Ft összeggel. A cél: a település megjelenésében meghatározó szereppel nem rendelkező, országos, vagy helyi védelem alatt nem álló – önkormányzati, vagy egyház fenntartásban lévő kálváriák, keresztek, feszületek, ravatalozók, haranglábak felújítása, kialakítása, valamint kegyeleti eszközök, orgona beszerzése, javítása, melyből keresztek felújítására 5 db, orgona beszerzésre

ill. javításra 4 db, kápolna felújításra 2 db, harangláb- és kálvária kialakításra 1-1 db, temető rekonstrukcióra 3 db fejlesztés valósul meg.

Civil szervezetek tevékenységének támogatása kiírt célterületre 6 db nyertes pályázatot támogattunk 2.481.166 Ft összeggel, melyből 2 db katalógus készül, mindkettő szorosan a turisztikához, ezen belül a falusi vendégfogadáshoz kötődik, 1 db civil szervezet rendezvényt valósított meg, 2 db sporteszközöket, 1 szervezet pedig hangszereket szerez be a támogatásból.

Közbiztonság fejlesztése kiírt célterületre 11 db nyertes pályázatot támogattunk 7.674.770 Ft összeggel, melyből 7 db településen térfigyelő rendszer kerül kialakításra, 2 db településen, ahol az átmenő forgalom miatt már több súlyos baleset is történt, sebességmérőket helyeznek ki, 1 db településen polgárőr egyesületet alakítanak ki, 1 db településen pedig a meglévő polgárőrséget fejlesztik eszközbeszerzéssel.

Magas színvonalú kulturális rendezvény támogatására kiírt célterületre 12 db nyertes pályázatot támogattunk 9.576.210 Ft összeggel, melyből 6 db olyan rendezvény került lebonyolításra, amely több éve rendszeresen megrendezésre kerül („Üveges Hétvége a Zengővidéken”, „V. Gombafesztivál”, „V. Falusi Ízek Fesztiválja”, stb.). 4 db rendezvény hagyományteremtő céllal jött létre, 2 db pedig egyszeri alkalommal valósult meg.

Kulturális-, szabadidős-, sportszolgáltatások, közösségi színterek fejlesztésére kiírt célterületre 17 db nyertes pályázatot támogattunk 53.367.460 Ft összeggel, amelyből szabadtéri színpadfejlesztésre 4 db, rendezvénysátor beszerzésre 1 db, speciális eszközbeszerzésre (lőtér fejlesztés) 1 db, sportpálya fejlesztésre 5 db, művelődési ház infrastruktúrájának fejlesztésére 2 db, szabadidőpark fejlesztésre 4 db fejlesztés valósul meg.

Komló külterületén lovas turizmus fejlesztésére kiírt célterületre 1 db nyertes pályázatot támogattunk 2.182.939 Ft összeggel, melyből Sikonda-üdülőfaluban a helyi vonzerőre építve egy lovasfarmot fejlesztenek.

III. tengely eredményei:

Turisztikai tevékenységek ösztönzése fejlesztésre 16 db pályázat érkezett be (hátrányos: 9 db, nem hátrányos: 7 db), melyből 6 db-ot támogattunk 102.431.776 Ft összeggel. Vendégház kialakítására 4 db, erdei iskola fejlesztésre 1 db, öko-turisztikai szolgáltatás fejlesztésre 1 db pályázatot támogattunk.

Mikro-vállalkozások fejlesztésére 19 db pályázat érkezett be (hátrányos: 14 db, nem hátrányos: 5 db), melyből 11 db-ot támogattunk 78.754.763 Ft összeggel. Épület felújításra, korszerűsítésre 4 db, eszközbeszerzésre 7 db pályázat került támogatásra.

Falumegújítás fejlesztésre 23 db pályázat érkezett be (hátrányos: 11 db, nem hátrányos: 12 db), melyből 17 db-ot támogattunk 91.673.191 Ft összeggel. Falu- és művelődési házak, önkormányzati épületek felújítására 5 db, terek- parkok kialakítására 7 db, játszóterek kialakítására 5 db pályázat került támogatásra.

Vidéki örökség megőrzése fejlesztésére 8 db pályázat érkezett be (hátrányos: 5 db, nem hátrányos: 3 db), mindegyik támogatásra került 35.217.503 Ft összegben. Templom felújításra 4 db, polgármesteri hivatal felújítására 4 db pályázat került támogatásra.

2.4 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának indokoltsága

Az új HVS megfogalmazásában legfőbb oka a vállalkozások fejlesztése, a 45% gazdaságfejlesztés prioritása, olyan célterületek kialakítása, melynek révén a munkahelyek megtartása és újak kialakítása az elsődleges. A Nemzetközi kapcsolatok kialakítása, megújítása célterület kivételre kerül a HPME-k sorából, mivel az MNVH által pályázati kiírás kerül meghirdetésre ugyanezen célra 2011. március hónapban. A tervezés, projekt előkészítés célterület kivételre kerül, mivel a tervek, tanulmányok elkészítését megszigorították. Új szempont rendszer alapján kerülnek elbírálásra az MVH részéről, az elkészült tervek, tanulmányok, a benyújtott elkészített kifizetési kérelmek tekintetében. Több célterület összevontunk, egypárat meghagytunk, valamint új ötletek is beillesztésre kerültek a stratégiába. A beérkezett projektötletek által, a térségben új ötletek, elképzelések születtek vállalkozók, civilek és önkormányzati képviselők részéről.

A 17 db célterületből a 2009-ben kiírásra került célterületekből megtartásra került 3 db célterület. Ezt indokolta ezekre a célterületekre beérkezett magas pályázati arányszámok. Források lekötésre kerültek ezekre a célokra, azonban több HACS tag jelezte, hogy ezeket a célokat újra meg kellene hirdetni, mivel pályázatot kívánnak benyújtani. Sajnos voltak olyan pályázók is akik, nem megfelelő minőségű pályázatot nyújtottak be az első pályázati körben, el kellett utasítania a munkaszervezetnek számos nem megfelelően elkészített pályázati munkát. A célok újbóli meghirdetésével újabb pályázatok érkeznek, ezt támasztják alá a beérkezett projektötlet adatlapok. Ezek a célok: Közbiztonság fejlesztése, Kulturális-, szabadidős-, sportszolgáltatások, közösségi színterek fejlesztése: Községi létesítmények, sportpályák, szabadtéri színpadok korszerűsítése, Civil szervezetek tevékenységének támogatása, Nem mezőgazdasági vállalkozások marketing tevékenységének támogatása, Az ÚMVP I. és II. tengelye által nem támogatott kisléptékű erdő- és mezőgazdasági fejlesztések támogatása. A beérkezett projekt adatlapok alapján új célterületek kialakítására került sor. Ezek az alábbiak:

- Tematikus utak kialakítása: Faluséták kialakítása (felfestés, tervezése), kiadvány készítése (leporelló, közös útikönyv, mesekönyv), kézműves nyitott műhely (kiállítások, kiadványok, mesék), mesekert, többfunkciós túraút kialakítása (kerékpáros, lovas, gyalog, zarándokút), roma skanzen
- Élmeny központú szolgáltatások fejlesztése a falusi – öko turizmus terén: programcsomagok kialakítása, helyi termékek értékesítése, fejlesztése, „öko-stelázi” kézművesek termékeinek értékesítése, kerékpárkölcsonzás, javítás, kerékpár taxi, hagyományörző táborok szervezése, ökoportákhoz kapcsolódó szolgáltatások kialakítása és fejlesztése, marketing: on-line rendszer kialakítása, weben keresztüli értékesítés
- Helyi kistermelők számára minőségbiztosítási feltételek kialakítása (helyiség létrehozása, mely megfelel a HACCP rendszer előírásainak), falusi vendégasztal
- Komló-Mecsekfalu szabadidő park kisléptékű infrastruktúra fejlesztés: szabadtéri színpad lefedés, nézőtér szilárd burkolattal való ellátása, tereprendezés, sétáló utak kialakítása, nyársaló helyek kialakítása, kerítés építése.
- A vidéki sajátosságok hálózatba szerveződésének elősegítése: a HACS területén hálózatok kialakítása vállalkozók, civil szerveződések számára önkormányzatok közreműködésével. Helyi sajátosságok: helyi termék, turisztika, kulturális örökség.

2.5 SWOT elemzés

ELŐNYÖK	HÁTRÁNYOK
Magas természetvédelmi területek aránya	Természeti értéket és tájat romboló kőbányászat (Komlói kistérség)
Agroökonómiai potenciál, biomasszatermelés	Barnamezős területek
Extenzív és környezetkímélő gazdálkodás lehetőségei adóttak	Alternatív energiafelhasználás nem elég hatékony
Alapvetően csekély a környezetszennyezés a térségben	A forgalmas útvonalak mentén magas a lég- és zajszennyezés
Az energiahasználat átstrukturálódásával csökkent a környezeti terhelés	A hálózati szennyvízkezelés, különösen a Sásdi kistérségben problematikus
Fejlett hulladékgazdálkodás a regionális hulladékgazdálkodási rendszerek kiépülésével	Szelektív hulladékgyűjtés változó mértékben van jelen
	Korszerűtlen mezőgazdasági géppark
	Előfordul az illegális hulladéklerakás
Jól funkcionáló térségi érdekeltségű Tourinform iroda, kiemelkedő pályázati aktivitással	A térség településeit összekötő rekreációs célú kerékpárút, sétaút hiánya
	A térség vonzerőben való tagoltsága, a Sásdi kistérség vonzerőszegénysége a Komlói kistérséggel szemben

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
A természeti környezet megőrzése az EU forrásai által is támogatottak, így az ökoturisztikai fejlesztéseknek is van létjogosultsága	A természeti területek túlzott turisztikai célú használata.
A természetközeli bio- és natúrtermékek iránti igény növekedése, amely a térség	A természeti területek és erdők túlzott biomasszaigényű felhasználása

agrogazdasága számára teremt lehetőséget	
Erdő- és gyepgazdálkodás az alacsony AK értékű területeken	Új bányaterületek megnyitása.
Alternatív energiatermelési lehetőségek (nap, szél, geotermia) (akár egyéni szinten is)	Növekvő gépjárműforgalom, lég- és zajszennyező hatása
Csatornahálózatra kötött lakások számának növelése	Nem megfelelő csapadékelvezető rendszerek, illetve azok karbantartásának hiánya-
Szelektív hulladékgyűjtés kiterjesztése, újrafeldolgozási kapacitás kiépítése	A szennyvízkérdés hosszú távú megoldatlansága
Természetvédelmi területek közelségének kihasználása a környezeti nevelésben	
A Dél-Dunántúlonról elindult ökoporta hálózatba való bekapcsolódás	

3. Vidékfejlesztési Stratégia

3.1 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe

2013-ra a térség civil szervezetei, vállalkozói, állami szervei közötti együttműködés és integráció olyan szintjét érjük el, amely lehetővé teszi minél több egyéni és közösségi kezdeményezés ösztönzését és támogatását a térség gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében. A legfontosabb image-t növelő fejlesztés a „*Faluséták kialakítása*” komplex célterület, amely azon kívül, hogy markánsan megjeleníti a térség arculatát, egyedi vonzerővel is bír. A HACS-hoz tartozó településeken valósul meg a „faluséta” program. A települések kulturális és természeti örökségének bemutatása, a vendégek vezetése felfestéssel, ill. kíséző kiadvány segítségével. Következő lépésben a faluséták összeállnak útikönyvvé, amely már az akcióterület mind a 46 települését lefedi. Harmadik lépcsőben a többfunkciós (kerékpáros, lovas, gyalogos, zarándokút) túraútvonal létrehozása, a pihenőhelyek az egyes településeken „mesekert”, romaskanzen formájában jelennek meg.

2013-ra a térség természeti adottságaira és hagyományaira épülő fejlesztésekkel növekszik a térségbe érkező látogatók száma, a helyi adottságokra épülő élelmiszerek előállítása helyi munkaerő alkalmazásával történik. Az idegenforgalom és a helyi termékek összekapcsolását hivatott létrehozni az „*Élmény központú szolgáltatások fejlesztése a falusi – öko turizmus terén legalább 10 szolgáltató együttműködésével*” című komplex célterület kitzúzése, melynek egyik fő célja legalább 3 db HACS területén működő vállalkozók és termelők együttműködésen alapuló közös gondolkodásának elindítása. Programcsomagok kialakítása, helyi termékek értékesítése, fejlesztése, „öko-stelázi”, pálinkafőző, helyi termékek, kézművesek termékeinek értékesítése, kerékpárkölcsonzés, javítás, kerékpár taxi, tematikus táborok szervezése, ökoporták szolgáltatásainak kialakítása és fejlesztése.

A HACS területén a meghirdetésre kerülő pályázatokon keresztül a vállalkozási aktivitás növelése a cél. A vállalkozói marketing tevékenység támogatásával a vállalkozások piacra jutását, logó, cégér, sajtó- és egyéb megjelenést kívánjuk megvalósítani. A hatékony közös marketing érdekében adatbázist létrehozása arról, hogy milyen helyi termékek és termelők vannak a térségben.

A vidéki sajátosságok hálózatba szerveződésének elősegítése intézkedéssel megvalósul a LEADER program eredeti célkitűzése, a térségi szereplők hálózatba szerveződése, számukra megfelelő pályázati források megkeresése.

Programunk növekedési pályára állítja a kis- és mikrovállalkozásokat, a hálózati együttműködés, az eszköz- és technológiafejlesztések következtében növekszik a foglalkoztatottság és a jövedelemtermelés. Az önkormányzatai alkalmazásban állók aránya csökken, növekszik a szekunder és a terciér szektorban foglalkozottak aránya.

A vonzó épített és természeti környezete ellenére a nem megfelelően kihasznált turisztikai potenciál fejlesztése következtében szélesedik és magasabb színvonalúvá válik a turisztikai szolgáltatások palettája, növekszik a szálláshelyek komfort fokozata és a térségben eltöltött vendégéjszakák száma.

Az életminőséget hátrányosan befolyásoló infrastruktúra, a közszolgáltatások, közösségi terek fejlesztése következtében erősödik a lakosság identitástudata, növekszik a térség népességmegtartó ereje.

A térségben tevékenykedő nagyszámú, egymással kapcsolatban nem álló civil szervezetek a programunk hatására egymással együttműködve elősegítik a vidékfejlesztési célok megvalósítását, a térségi kohézió erősítését. A program egészében érvényesítjük az esélyegyenlőség és a fenntarthatóság elvét, melynek következtében a hátrányos helyzetű lakosság életkörülményei javulnak, az intézkedések hozzájárulnak ahhoz, hogy a környezet terhelése ne növekedjen.

3.2 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia kapcsolódása a térség szükségleteihez

A.célkitűzés: Közbiztonság fejlesztése

Közbiztonság helyzete: jellemzően csökkenést mutat térségünkben a személy elleni bűncselekmények száma, ugyanakkor a közlekedési, közrend, vagyon elleni bűncselekmények emelkedő tendenciát mutatnak.

Támogatni kell az önkormányzatokat, civil szervezeteket abban, hogy minél szélesebb körben tudják megvalósítani a települések védelmére szolgáló megfigyelő szolgálatok létrehozását. Az új polgárőrségek kialakítása, ill. a meglévő polgárőrségek technikai felszereltségének javítása jelentősen átkelők kialakítására, „fekvőrendőrök” kihelyezésére, korlátozó táblák elhelyezésére, sebességmérők kihelyezésére, melyekkel biztonságosabbá tehető lehetne, a közúti forgalom. Bizonyos településeken szükséges megfigyelő rendszerek kialakítása, a nagyobb közbiztonság elérése érdekében.

B. célkitűzés: Községi fejlesztések

Községi létesítmények, sportpályák, szabadtéri színpadok korszerűsítése. A kulturált versenyzési, sportolási feltételek megteremtését, a pályák minőségének és a kiszolgáló egységeknek a fejlesztését célzó intézkedéseket a közösség érdekében támogatni kell. Támogatni kell mindkét kistérség településein az önkormányzati, és egyházi kezelésben álló temetők, ravatalozók kálváriák, keresztek, fészületek, haranglábak felújítását, kialakítását, valamint kegyeleti eszközök, orgona, beszerzését, javítását, (IKSZT-ben programok, plusz

programok, együttműködéssel, konkrét projekt), a térségben támogatni kell azokat a civil kezdeményezéseket és eszközbeszerzéseket, amelyek a közösség érdekeit szolgálják (pl. kirándulások, drogmegelőzési fórumok, párbeszédkörök, kiállítások, újság, folyóirat stb.). A non-profit célokhoz illeszkedő eszközbeszerzések, szolgáltatások biztosításának támogatása.

Mindkét kistérség területén található olyan közösség, amelynek tevékenységi köre elsősorban a vidék, és településfejlesztés területén összpontosul. Ilyenek például a Sásdi kistérségben a „Mocsolád-Civilház” Kht., a Komlói kistérségben a Mecsek-Hegyháti társulás, a Keleti-Mecsek Egyesület, mely Tourinform irodát is működtet.

Természetesen olyan non-profit szervezetek is működnek a térségben, melyek a sport népszerűsítésével, a hagyományőrzéssel, a kultúra népszerűsítésével is foglalkoznak, pl.: a Magyarhertelendért Egyesület, a Mánfai Cigány Kulturális Egyesület, a Magyarszékért Egyesület, a Szászvári Fúvósenekari Közhasznú Egyesület, a Köblényi Sport Egyesület.

Az elsősorban a településük szebbítéséért, közösséggé kovácsolásáért létrejött civilek mellett sem mehetünk el szó nélkül, hiszen a helyi társadalom érdekérvényesítése rajtuk keresztül tud a legoptimálisabban megvalósulni, ezen munkálkodik például többek között a Mindszentgodisáért Egyesület, a Vásárosdomboért Egyesület, a Mágocs Jövőéért Közalapítvány, a Gödrei Faluszépítő Egyesület, és a Bikali Faluvédő és Szépítő Egyesület.

A különböző etnikumok, kisebbségek szerveződései is megtalálhatóak, melyek közül ki kell emelni a Baranya Megyei Romák Érdekvédelmi Közhasznú Egyesületét. Természetesen a települési szinten is megjelennek a hasonló célokért alakult közösségek: Vásárosdombói Romák Érdekvédelmi Szervezete.

Települési szabadidő park kisléptékű infrastruktúra fejlesztés: szabadtéri színpad lefedés, nézőtér szilárd burkolattal való ellátása, tereprendezés, sétáló utak kialakítása, nyársaló helyek kialakítása, kerítés építése.

IKSZT pályázatot több település nyert az elmúlt két évben, melyekre programok építése szükséges. Azon falvakban, ahol IKSZT beruházásra nem kerül sor, a meglévő kulturális és szabadidős sportlétesítmények felújítása szükséges.

C. célkitűzés: A HACS területén turisztikai szolgáltatások fejlesztésének ösztönzése

A térség rendelkezik Tourinform irodával, közel félszáz magán szálláshellyel és a tavalyi év folyamán megnyílt a bikali Reneszánsz Élménybirtok. Élmény központú szolgáltatások fejlesztése a falusi – öko turizmus terén: programcsomagok kialakítása, helyi termékek értékesítése, fejlesztése, „öko-stelázi” (helyi készítésű ételek, italok), kézművesek termékeinek értékesítése, kerékpárkölcsonzés, javítás, kerékpár taxi, hagyományőrző táborok szervezése, ökoportákhoz kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése, marketing: on-line rendszer kialakítása, weben keresztüli értékesítés.

Tematikus utak kialakítása: Faluséták kialakítása (felfestés, tervezése), kiadvány készítése (lepirellő, közös útikönyv), kézműves nyitott műhely (kiállítások, kiadványok, mesék), mesekert, többfunkciós túraút kialakítása (kerékpáros, lovas, gyalog, zárandokút), roma skanzen.

A kulturális és természeti adottságok kihasználatlanok. Kevés a minőségi falusi szálláshely.

Minőségi turisztikai szolgáltatások aránya minimális, ezért az ehhez kapcsolt szolgáltatások fejlesztése indokolt.

A magas kvalifikáltságot igénylő munkahelyek száma csekély. A vállalkozások többsége ezeket a munkaerőket nem tudja megfizetni. Maximum könyvelőket tud foglalkoztatni, de már pályázatírássra, szaktanácsadásra, vállalkozás irányításra nem tud igénybe venni szakembereket.

D. célkitűzés: Vállalkozások fejlesztése

Az ÚMVP I. és II. tengelye által nem támogatott kisléptékű erdő- és mezőgazdasági fejlesztések támogatása: Olyan kezdeményezések támogatása, melyek az erdő és mezőgazdasági termelést, feldolgozást segítik elő, valamint javítják az előállított termékek minőségét. Támogatni kell a szarvasgomba termesztés, valamint az ökofarmok kialakítását (aszaló, gyümölcsfeldolgozás). Mentőkert kialakítása. Mikológiai központ kialakítása, gyógynövény termesztés feltételeinek megteremtése.

Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek feldolgozására lenne lehetőség, de kevés vállalkozás él ezzel a lehetőséggel.

A vidéki sajátosságok hálózatba szerveződésének elősegítése: a HACCS területén hálózatok kialakítása vállalkozók, civil szerveződések számára. Helyi sajátosságok: helyi termék, turisztika, kulturális örökség

Nem mezőgazdasági vállalkozások marketing tevékenységének támogatása: Logó, cégér, sajtó- és egyéb megjelenés, kidolgozása, népszerűsítése, komplex marketing stratégia kidolgozása, reprezentációs és szóróanyagok készítése.

Helyi kistermelők számára minőségbiztosítási feltételek kialakítása (helyiség létrehozása, mely megfelel a HACCP rendszer előírásainak), falusi vendégházak.

A vállalkozások minőségbiztosítási rendszerekkel nem rendelkeznek. Hálózatosodásuk nem indult meg. Egymással való kooperálásuk, munkamegosztásuk nem jellemző. Kevés a szolgáltatói szektorban tevékenykedő vállalkozók száma. Minimális vállalkozás foglalkozik más vállalkozásokat segítő területen pl. logisztikai, informatikai, szaktanácsadási, pályázatírási, banki szolgáltatás.

A HVK területén több olyan térségi szintű program valósult meg, amely részint csaknem a települések összességét lefedte, részint jelentős hatást gyakorolt a térség adszorpciós és együttműködési képességére. A Kelet-Mecsek térségében a Keleti-Mecsek Egyesület gesztorálása mellett került sor a PHARE '97 program megvalósítására 1999-2001. között. A program alapvető célja a térség turisztikai vonzerejének növelése volt, melynek keretén belül számos, azóta is sikeresen működő beruházást valósítottak meg (pl.: strandok működtetése). A ROP 1.1. 1 szintén turizmusfejlesztési célok megvalósítását szolgálta, mely a „A Mecsek gyöngyszemei a Jakab hegytől a Völgyesi-patakig” c. programon belül a térség településeinek jelentős részében olyan – főként infrastrukturális – beruházásokra került sor, amelyek érdemben hozzájárultak a vendégéjszakák számának növekedéséhez, a térség vonzerejének növeléséhez.

A HVK területén 2005. előtt egy kísérleti LEADER program zajlott, majd pedig a LEADER+, valamint jelenleg is folyó LEADER program.

Az Egyesület elkészítette a Mecsek-Völgyesi-Hegyhát térségére vonatkozó turizmusfejlesztési koncepcióját, valamint a térség környezetgazdálkodási programját. A két tanulmányt a HVS frissítése érdekében kellőképpen hasznosítottuk.

LEADER programunk turisztikai fejlesztéseinek szerves kiegészítője a folyamatban lévő TDM program. Az IKSZT programokhoz kívánunk kapcsolódni, ill. azokat gerjeszteni a Civil szervezetek tevékenységének támogatása c. intézkedéssel.

3.3 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia fő célkitűzései

A. célkitűzés: Közbiztonság fejlesztése: Nem csak a hátrányos helyzetű, Sásdi kistérségben, hanem a Komlói kistérségben is fokozott problémát jelent a közbiztonság és a közlekedési morál romlása. Közbiztonság fejlesztése c. intézkedésünk keretében támogatni kívánjuk az

önkormányzatokat, civil szervezeteket abban, hogy minél szélesebb körben tudják megvalósítani a települések védelmére szolgáló megfigyelő szolgálatok létrehozását. Az új polgárőrségek kialakítása, ill. a meglévő polgárőrségek technikai felszereltségének javítása jelentősen átkelők kialakítására, „fekvőrendőr” kihelyezésére, korlátozó táblák elhelyezésére, sebességmérők kihelyezésére, melyekkel biztonságosabbá tehető lehetne, a közúti forgalom. Bizonyos településeken szükséges megfigyelő rendszerek kialakítása, a nagyobb közbiztonság elérése érdekében.

B. célkitűzés: Községi fejlesztések: A térségben lévő közösségi színterek, sportolásra alkalmas terek fejlesztése szükséges, támogatni kell mindkét kistérség településein az önkormányzati, és egyházi kezelésben álló temetők, ravatalozók kálváriák, keresztek, fészületek, haranglábak felújítását, kialakítását, valamint kegyeleti eszközök, orgona, beszerzését, javítását, melyeket a 2. sz. intézkedésünk segítségével kívánunk elérni. A HACS területén működő civil szerveződések számára szolgáltatások biztosításának támogatására szolgál a 3. sz. intézkedésünk. A 7. sz. intézkedésünk a települési szabadidő park kisléptékű infrastruktúra fejlesztése.

C. célkitűzés: A HACS területén turisztikai szolgáltatások fejlesztésének ösztönzése: SWOT analízisünkéből kiderül, hogy a térség turisztikai potenciálja jelentős. Ennek kihasználására két intézkedést hoztunk létre. „Tematikus utak kialakítása”: Faluséták kialakítása (felfestés, tervezése), kiadvány készítése (leporelló, közös útikönyv), kézműves nyitott műhely (kiállítások, kiadványok, mesék), mesekert, többfunkciós túraút kialakítása (kerékpáros, lovas, gyalog, zarándokút), roma skanzen. „Élmény központú szolgáltatások fejlesztése a falusi – ökoturizmus terén”: programcsomagok kialakítása, helyi termékek értékesítése, fejlesztése, „öko-stelázi” (helyi készítésű ételek, italok), kézművesek termékeinek értékesítése, kerékpárkölcsonzés, javítás, kerékpár taxi, tematikus táborok szervezése, ökoportákhoz kapcsolódó szolgáltatások kialakítása, fejlesztése, marketing: on-line rendszer kialakítása, weben keresztüli értékesítés

D. célkitűzés: Vállalkozások fejlesztése: A térség munkaerő kínálata óriási, nagy a munkanélküliség. Vállalkozások terén jellemzőek a mikro- és kisvállalkozások. 3 db intézkedésünk szolgál a vállalkozások fejlesztésének ösztönzésére. Nem mezőgazdasági vállalkozások marketing tevékenységének támogatása: Logó, cégér, sajtó- és egyéb megjelenés, kidolgozása, népszerűsítése, komplex marketing stratégia kidolgozása, reprezentációs és szóróanyagok készítése.

Az ÚMVP I. és II. tengelye által nem támogatott kisléptékű erdő- és mezőgazdasági fejlesztések támogatása: Olyan kezdeményezések támogatása, melyek az erdő és mezőgazdasági termelést, feldolgozást segítik elő, valamint javítják az előállított termékek minőségét. Támogatni kell a szarvasgomba termesztés, valamint az ökofarmok kialakítását (aszaló, gyümölcsfeldolgozás). Mentőkert kialakítása. Mikológiai központ kialakítása, gyógynövény termesztés feltételeinek megteremtése.

A vidéki sajátosságok hálózatba szerveződésének elősegítése: a HACS területén hálózatok kialakítása vállalkozók, civil szerveződések számára. Helyi sajátosságok: helyi termék, turisztika, kulturális örökség.

3.4 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia intézkedései

LEADER célterületek

1. Közbiztonság fejlesztése

Támogatás vehető igénybe az önkormányzatok, civil szervezetek számára, a települések közbiztonságát szolgáló megfigyelő rendszerek létrehozására, új polgárőrségek kialakítására, ill. a meglévő polgárőrségek technikai felszereltségének fejlesztésére. Gyalogos-átkelők kialakítására, „fekvőrendőr”-ök, korlátozó táblák elhelyezésére, sebességmérők kihelyezésére, melyekkel biztonságosabbá tehető a közúti forgalom a település közigazgatási területén. Ezekhez a fejlesztésekhez kapcsolódó marketing tevékenység támogatása.

2. Kulturális-, szabadidős-, sportszolgáltatások, közösségi színterek, vallási, kegyeleti rendeltetésű ingatlanok, eszközök felújítása, fejlesztésének támogatása

Támogatás vehető igénybe az önkormányzatok és non-profit szervezetek által fenntartott közösségi létesítmények, sportpályák szabadtéri színpadok, rendezvényterek, lőterek és strandok felújítására, korszerűsítésére. A kulturált versenyzési, sportolási feltételek megteremtésére, a sportpályák minőségének és a kiszolgáló egységeknek a fejlesztésére. Támogatás vehető igénybe az egyházi kezelésben álló temetők, ravatalozók kálváriák, keresztek, feszületek, haranglábak felújítására, kialakítására, valamint kegyeleti eszközök, templomi orgona, beszerzésére, javítására. Ezekhez kapcsolódó marketing tevékenységek támogatása.

3. Civil szervezetek tevékenységének támogatása

A támogatás a civil társadalom erősítését, a szervezetek társadalmi szerepvállalásának segítségét, valamint a szervezet tevékenységének fejlesztését szolgálja. Cél azon civil kezdeményezések támogatása, amelyek a pályázatot benyújtó szervezet alapító dokumentumában szerepelnek: szakmai, tematikus rendezvények, drogmegelőzési fórumok, párbeszédkörök, képzések, kiállítások, újság, folyóirat (marketing tevékenység) és mindezek megvalósítását szolgáló infrastrukturális és eszközbeszerzések.

4. Tematikus utak kialakítása

- 1.) komponens: Faluséták kialakítására (felfestés és tervezés) és a hozzá kapcsolódó kiadvány elkészítésére (leporelló, közös útikönyv, mesekönyv, web-es megjelenés).
 - 2.) komponens: A kézművesek, iparművészek számára nyitott műhelyek megvalósítására, ahol kiállításait megtarthatják, tevékenységüket bemutathatják.
 - 3.) komponens: Mese kertek vagy roma skanzen kialakítása
 - 4.) komponens: Többfunkciós túraútvonalak kialakítására (kerékpáros-, lovas-, gyalogos-, zárándok- út).
 - 5.) komponens: Tematikus táborok létrehozása.
- Támogatás komponensenként is igénybe vehető.

5. Élmenyközpontú szolgáltatások fejlesztése a falusi- és ökoturizmus terén

- 1.) komponens: A „öko-stelázi” szolgáltatás feltételeinek megteremtésére.
- 2.) komponens: Web-es, on-line rendszer kialakítására, mely turisztikai tevékenységek ösztönzése, fejlesztése érdekében jön létre.
- 3.) komponens: Olyan turisztikai szolgáltatások kialakításának támogatása, mely a turisztikai szolgáltatók, helyi termelők, kézművesek és iparművészek együttműködésén alapul.
- 4.) komponens: Turisztikai vonzerővel rendelkező, magas színvonalú, több éve megrendezésre kerülő rendezvények, melyek a helyi termelők, kézművesek vagy iparművészek együttműködésénél jönnek létre.
- 5.) komponens: "Ökoporta" minősítési rendszer feltételeinek megteremtése, ill. tovább fejlesztése.

A komponensek önállóan is pályázhatóak.

6. A nem mezőgazdasági vállalkozások arculati megújulásának és marketing tevékenységének támogatása

A nem mezőgazdasági vállalkozások marketing célú tevékenységére, valamint marketing eszközök kialakítása, beszerzése, reprezentációs és szóróanyagok készíttetésére. A térség helyi termékeiről, termelőiről szóló adatbázis létrehozásának támogatására.

A vállalkozás arculatának, vagy egyes arculat elemeinek kialakítása, fejlesztése.

7. Települési szabadidőpark kisléptékű infrastruktúra fejlesztése

Komló település jogosult település részei számára, szabadidő park kialakítására: szabadtéri színpad lefedésre, tereprendezésre, növényzetirtásra, faültetésre, játszótéri eszközpark bővítésére, nyársaló helyek kialakítására, asztalok, padok hulladékgyűjtők kihelyezésére, kerítésépítésre. Marketinge tevékenység önállóan nem támogatott.

8. Az ÚMVP I. és II. tengelyéből nem támogatott kisléptékű erdő- és mezőgazdasági fejlesztések támogatása

1.) komponens: Helyi termékek előállításának, feldolgozásának, piacra jutásának elősegítése, illetve pálinkafőző beszerzése és kialakítása.

2.) komponens: Az ökotermékek előállítása, feldolgozásának, valamint piacra jutásának elősegítése, ökofarmok kialakítása.

3.) komponens: A mező- és erdőgazdasági melléktermékek újrahasznosításának, feldolgozásának és piacra jutásának elősegítése.

4.) komponens: A szarvasgomba termesztésének, feldolgozásának, valamint piacra jutásának elősegítése.

Az egyes komponensek önállóan is pályázhatók.

9. A vidéki sajátosságok hálózatba szerveződésének elősegítése

A HACS területén működő vállalkozók, civil szervezetek hálózati együttműködésének kialakítására, valamint a hozzá kapcsolódó marketing tevékenységre. Ezen belül: projektek előkészítésére, megvalósítására, projektek összefogására, irányítására, a térségi erőforrások felhasználásának koordinálására.

10. A kistermelői tevékenység folytatásához, ill. kialakításához szükséges feltételek támogatása

A kistermelői tevékenység folytatásához, ill. kialakításához szükséges feltételek támogatása, marketing tevékenységre. Helyi termelők, termékeinek az érvényben lévő magyar jogszabályoknak megfelelően piacra juttatására és értékesítésére. A hatósági előírásoknak és jogszabályoknak megfelelő feldolgozó helyiségek kialakítására.

HPME-k besorolása jogcímcsoportokba:

1.LEADER közösségi célú fejlesztés:

- Közbiztonság fejlesztése,
- Kulturális-, szabadidős-, sportszolgáltatások, közösségi színterek, vallási, kegyeleti rendeltetésű ingatlanok, eszközök felújítása, fejlesztésének támogatása,
- Települési szabadidőpark kisléptékű infrastruktúra fejlesztése,
- A vidéki sajátosságok hálózatba szerveződésének elősegítése,

2.LEADER vállalkozási alapú fejlesztés:

- A nem mezőgazdasági vállalkozások arculati megújulásának és marketing tevékenységének támogatása,
- Az ÚMVP I. és II. tengelyéből nem támogatott kisléptékű erdő- és mezőgazdasági fejlesztések támogatása,
- A kistermelői tevékenység folytatásához, ill. kialakításához szükséges feltételek támogatása,

3. LEADER térségen belüli együttműködés:

- Civil szervezetek tevékenységének támogatása,

4. LEADER komplex fejlesztés:

- Tematikus utak kialakítása,
- Élmenyközpontú szolgáltatások fejlesztése a falusi- és ökoturizmus terén.

LEADER

Életminőség/diverzifikáció

Célkitűzés: Közbiztonság fejlesztése, A, Célkitűzés 1. HPME A1

1. Közbiztonság fejlesztése

Helyzet/adottság:

A HACS legtöbb településen folyamatos rendőri jelenlét nincs. Mindez magában hordozza a betöréses lopások megelőzésének nehézségét és feladat ellátásnak fontosságát. Sajnos a vagyoni elleni bűncselekmények száma növekszik a térségben. A települések többségében nem, vagy csak csekély számban működnek forgalomlassítást, forgalombiztonságot szolgáló eszközök.

Probléma/lehetőség:

Jelentős problémát okoz a betörések számának emelkedése. A rendőrök száma és technikai felszereltségük nem elégítik ki az igényeket. A civilszervezetek, önkormányzatok által üzemeltetett polgárőrségek, nemzetőrségek több településen nincsenek jelen, illetve ahol jelen vannak, ott technikai eszközeik korszerűtlenek, vagy jelenleg nem alkalmasak a feladat ellátására.

Megoldási javaslat:

Támogatni kell az önkormányzatokat, civil szervezeteket abban, hogy minél szélesebb körben tudják megvalósítani a települések védelmére szolgáló megfigyelő szolgálatok létrehozását. Az új polgárőrségek kialakítása, ill. a meglévő polgárőrségek technikai felszereltségének javítása jelentősen segíthet a problémák megoldásában. Szükség lenne gyalogos-átkelő kialakítására, „fekvőrendőr”-ök kihelyezésére, korlátozó táblák elhelyezésére, sebességmérők kihelyezésére, melyekkel biztonságosabbá lehetne tenni a közúti forgalmat. Bizonyos településeken szükséges megfigyelő rendszerek kialakítása, a nagyobb közbiztonság elérése érdekében. Támogatni kell ezekhez a fejlesztésekhez kapcsolódó marketing tevékenységet. Elszámolható költségek: települési közbiztonsági megfigyelőrendszerek kialakítása, beszerzése, üzembe helyezése, az átmenő forgalom lassítását, és a közlekedés biztonságát szolgáló eszközök beszerzése, polgárőrség számára eszközbeszerzés, polgárőrség tulajdonában, ill. bérleményben lévő helyiség felújítása, berendezések, bútorok beszerzése, sebességmérők vásárlása, beszerelése.

Várható eredmény:

10 településen a civilszervezetek, ill. önkormányzatok által üzemeltett közbiztonsági szervezetek technikája javul, eredményesebb lesz a működésük. 2 helyen új közbiztonsági szervezet jön létre.

Vegyes rangsor:

HH, NH

Támogatás forrás címe: ÚMVP- 4. tengely

Megvalósítás során támogatható maximális projektméret: 1.000.000 forint

Megvalósítás során támogatható minimális projektméret: 260.000 forint

Megvalósítás során várható kérelmek száma: 15 db

Non-profit szervezet, települési önkormányzat, kisebbségi önkormányzat, ill. önkormányzati társulás: 95 %,

Megoldási javaslat megvalósításához szükséges támogatás nagysága: 15.000.000 forint

Érintett települések köre: a 45 település kivétel Komló

Célkitűzések: Közösségi fejlesztések, B, Célkitűzés, 2.HPME B1

1. Kulturális-, szabadidős-, sportszolgáltatások, közösségi színterek, valamint vallási, kegyeleti rendeltetésű ingatlanok, eszközök rehabilitációjának, fejlesztésének támogatása

Helyzet/adottság:

A sportolási lehetőségek, és a művelődési házak, közösségi színterek minőségének tekintetében a térség halmozottan hátrányos helyzetben van. A sportlétesítmények száma nem megfelelő, valamint a meglévők állapota nem kielégítő, versenyek rendezésére korlátozottan, vagy egyáltalán nem alkalmasak. A térségben található egyházi, önkormányzati tulajdonú templom, harangláb, temető és fészület állapota, állaga eltérő. A vallási ingatlanok eszköz felszereltsége nem megfelelő.

Probléma/lehetőség:

A kulturális-, szabadidős-, sportlétesítmények és a közös ünneplések színterei nem alkalmasak funkciójuk maradéktalan betöltésére, mivel felújításra szorulnak, ezért hiányoznak a megfelelő színvonalú és minőségű események, rendezvények, ahol a helyi lakosok jól érezhetik magukat. Ehhez szükséges anyagi forrás nem áll rendelkezésére sem az önkormányzatok, sem a civil szervezetek számára. A térségben található vallási létesítmények, temetők állapota nem kielégítő, sem az egyházak, sem az önkormányzatok nem rendelkeznek a felújításhoz szükséges tőkével.

Megoldási javaslat:

Az önkormányzatok és non-profit szervezetek által fenntartott közösségi létesítmények, sportpályák szabadtéri színpadok, rendezvényterek, lőterek és strandok felújítását, korszerűsítését támogatni kell. A kulturált versenyzési, sportolási feltételek megteremtését, a pályák minőségének és a kiszolgáló egységeknek a fejlesztését célzó intézkedések is közösség érdekében támogatni kell. Támogatni kell mindkét kistérség településein az önkormányzati, és egyházi kezelésben álló temetők, ravatalozók kálváriák, keresztek, fészületek, haranglábak felújítását, kialakítását, valamint kegyeleti eszközök, templomi orgona, beszerzését, javítását. Támogatni kell ezekhez a fejlesztésekhez kapcsolódó marketing tevékenységet. Elszámolható költségek: szabadtéri színpad, hideg vizes strandok, rendezvényterek, művelődési házak,

sportpályák és létesítmények felújításának, korszerűsítésének (alternatív energia) költségei, a kiállító-, ill. színházterem felújításának a költségei, a kiszolgáló és kiegészítő létesítmények fejlesztésének és kialakításának költségei, sportszer vásárlása, sportpálya, ill. terem bérlete, sportruházat vásárlása, lőtér felújítása, létesítményeinek kialakítása, korong dobógép beszerzésének, vásárlásának költsége, elektromos találat leolvasó rendszer kiépítésének költsége, mérnöki díjak, tervezési költségek, szakértői díjak, engedélyezési eljárások költségei a projekt elszámolható összköltségének maximum 12%-áig, kiegészítő infrastrukturális fejlesztések. Vallási, kegyeleti rendeletetésű ingatlanok, eszközök rehabilitációjának, fejlesztésének, költségei: haranglábak, temetők, ravatalozók, fészületek kegyeleti eszközök felújítása, épületek, építmények felújítása, kálváriaút kialakításának költségei, kerítés építése és felújítása, belső út, sétány, parkoló- és tároló helyek kiépítése, hulladéktárolók kiépítése, orgona beszerzése.

Várható eredmény:

2013-ig várhatóan 10 településen kulturális-, szabadidős-, sportlétesítmények kerülnek felújításra, melyek így alkalmassá válnak minőségi rendezvények, sportesemények megtartására. A közösségi élet megélénkül, a tömegsport aktívabb lesz, a fiatalok a szabadidőt hasznosabban fogják eltölteni. 2013-ig 5 településen várható fészületek felújítása, 1-2 településen harangláb felújítás. További 3 temető, ravatalozó felújítása.

Vegyes rangsor

HH:

Támogatás forrás címe: ÚMVP- 4. tengely

Megoldási javaslat megvalósításához szükséges támogatás nagysága: 62.000.000 forint

Megvalósítás során támogatható maximális projektméret: 6.200.000 forint

Megvalósítás során támogatható minimális projektméret: 260.0000 forint

Megvalósítás során várható kérelmek száma: 10 db

Non-profit szervezet, települési önkormányzat, kisebbségi önkormányzat, ill. önkormányzati társulás, egyház: 95%

Érintett települések köre: a 45 település kivétel Komló

Célkitűzések: Községi fejlesztések, B,Célkitűzés, 3.HPME B2

2. Civil szervezetek tevékenységének támogatása

Helyzet/adottság:

A két kistérség szinte minden településén található civil szervezet, melyeknek céljai, feladatai rendkívül sokszínűek, és eltérőek. Mindkét kistérség területén található olyan közösség, amelynek tevékenységi köre a vidék és településfejlesztés területén összpontosul. Ilyenek például a Sásdi kistérségben a „Mocsolád-Civilház” Kht., a Komlói kistérségben alakult Keleti-Mecsek Egyesület, és a Mecsek- Hegyháti társulás, melyek turisztikai információs pontokat is működtetnek, hasonlóan a Hosszúhetényi Falusi Turizmus Egyesülethez. A térségben több település nyert támogatást IKSZT beruházás megvalósítására, ezeket a létesítményeket programokkal, képzésekkel kell megtölteni.

Probléma/lehetőség:

Probléma, hogy a civil szervezetek tevékenységének területi léptéke, általában településen belüli, ritkább esetben kistérségi szintű. Az önmegvalósítás, tájékozódás, és a szubszidiaritás

lehetőségeinek legfontosabb eszközei a civil kezdeményezések lennének, melyre sajnos nem sok példa volt eddig a térségben. A másik probléma, hogy a civil szervezetek minimális, a működéshez sem elegendő pénzeszközzel rendelkeznek.

Megoldási javaslat:

A térségben támogatni kell azokat a civil kezdeményezéseket és eszközbeszerzéseket, amelyek a közösség érdekeit szolgálják. A támogatás a civil társadalom erősítését, a szervezetek társadalmi szerepvállalásának segítését, valamint a szervezet tevékenységének fejlesztését szolgálja. Cél azon civil kezdeményezések támogatása, amelyek a pályázatot benyújtó szervezet alapító dokumentumában szerepelnek, szakmai, tematikus rendezvények, drogmegelőzési fórumok, párbeszédkörök, képzések, kiállítások, újság, folyóirat és mindezek megvalósítását szolgáló infrastrukturális és eszköz beszerzések. Marketing tevékenység is támogatható. Például: kirándulások, drogmegelőzési fórumok, párbeszédkörök, kiállítások, újság, folyóirat, stb. Elszámolható költségek a megvalósítás érdekében: szakmai tanulmányút költsége, szállás és étkezési költség több napos program esetén belépői díjak költségei, drogmegelőzési fórumokon az oktató költsége, terembérlet, a fórumok lebonyolítása érdekében eszközbérlet, előadói és oktatói költségek, számítógép, bútorok, telefon, fax, játékok, fénymásoló, kamera, fényképezőgép, fényképnymató, projektor, hangosító berendezés beszerzése, a non-profit szervezet alapító okiratának, alapszabályának megfelelő tevékenységekhez, célokhoz illeszkedő eszközbeszerzések, szolgáltatások biztosításának támogatása a cél.

Várható eredmény:

Alapítvány esetén alapító okirat, egyesület esetén alapszabály. Igazoló dokumentumok helyi, megyei, országos díjazásról. A dokumentumok pályázó által hitelesített másolatok legyenek.

Vegyes rangsor:

HH, NH

Támogatás forrás címe: ÚMVP- 4. tengely

Megoldási javaslat megvalósításához szükséges támogatás nagysága: 5.500.000 forint

Megvalósítás során támogatható maximális projektméret: 550.000 forint

Megvalósítás során támogatható minimális projektméret: 100.000 forint

Megvalósítás során várható kérelmek száma: 10 db

Non-profit szervezet (államháztartáson kívül): NH: 80 –HH: 90 %

Érintett települések köre: a 45 település kivétel Komló

Célkitűzések: Közösségi célú fejlesztés, A HACS területén turisztikai szolgáltatások fejlesztésének ösztönzése, C, Célkitűzés, 4. HPME C1

1. Tematikus utak kialakítása

Helyzet/adottság:

A térségben számos kihasználatlan turisztikai nevezetesség, látványosság van, melyekre, ha a figyelmet rá tudjuk irányítani, turistákat, vendégeket tudunk a térségbe csalogatni. Kézművesek (kosárfonók, fazekasok, börművesek, fafaragók) szép számmal vannak a HACS területén, akik számára a megmutatkozás mindig nehéz feladat. A helyi mondák, mesék falulról falura járva megtalálhatóak, csak éppen összegyűjtve és leírva nincsenek. Az ÚMVP III-as tengelyéből nem támogatott turisztikai fejlesztéseket támogatni szükséges.

Probléma/lehetőség:

A turisztikai látványosságok, nevezetességek csokorba rakása, ill. tematikus útravaló felfűzése hiányzik. A kézművesek számára a térségben kevés a megjelenési lehetőség. Hiányoznak a turista útvonalak (kerékpárút, lovasút, gyalogút, zarándokút).

Megoldási javaslat:

Támogatni kell a faluséták kialakítását (felfestés, tervezés). A hozzá kapcsolódó kiadvány elkészítését (lepirellő, közös útikönyv, mesék, web-es megjelenés). A kézművesek számára nyitott műhelyek megvalósítását kell elősegíteni, ahol kiállításukat megtarthatják, tevékenységüket bemutathatják. A kárászi mintára „mesekertek” (ill, roma skanzen) létrehozását kell támogatni, hogy a települések helyi sajátosságait bemutathassák. Többfunkciós túraútvonalak kialakítására kell törekedni (kerékpáros-, lovas-, gyalogos-, zarándok- út,). Tematikus táborok létrehozása.

Várható eredmény:

12 települést tudunk bekapcsolni a faluséták sorába. 2 db többfunkciós túraútvonal jön létre, mely segítségével a térségbe látogatók a települések látnivalóival megismerkedhetnek. 3 db nyitott műhely készül el a térségben, ahol a helyi kézművesek bemutathatják tevékenységüket. 2013-ra a HACS területéről készül 1 db útikönyv, amiben benne lesznek a helyi látnivalók, nevezetességek, túraútvonalak, faluséták. 2 db „mesekert” és 12 db falusétához köthető leporelló készül a térségről, valamint 5 db mesekönyv gyűjtemény készül el. 1 db tematikus tábor kerül megrendezésre.

Vegyes rangsor:

HH, NH:

Támogatás forrás címe: ÚMVP- 4. tengely

Megoldási javaslat megvalósításához szükséges támogatás nagysága: 36.525.127 forint

Megvalósítás során támogatható maximális projektméret: 4.000.000 forint

Megvalósítás során támogatható minimális projektméret: 130.000 forint

Megvalósítás során várható kérelmek száma: 9 db

Non-profit szervezet (államháztartáson kívül): 100 %

Önkormányzat, önkormányzati társulás: 95 %

Érintett települések köre: a 45 település kivétel Komló

Célkitűzések: A HACS területén turisztikai szolgáltatások fejlesztésének ösztönzése, C, Célkitűzés, 5. HPME C2

2.Élmény központú szolgáltatások fejlesztése a falusi – ökoturizmus terén

Helyzet/adottság:

A térségben turisztikai fejlesztéshez köthető szolgáltatások találhatók nagy számban. A két kistérségben három, ill. négy napraforgós közel 50 falusi szálláshely található. A szálláshely csak önmagában található meg, hiányoznak a kiegészítő, piacosított szolgáltatások. A helyi termelők és termékeik a térségben nem ismertek, lehetőségeik kiaknázatlanok. A kézművesek, iparművészek termékeiket nehezen tudják értékesíteni, mivel nem, ill. alig ismertek. Ökoportákhoz kapcsolódó szolgáltatások a térségben nincsenek, holott kialakításuk feltételei adottak.

Probléma/lehetőség:

A térség falusi turizmussal foglalkozó szolgáltatói, helyi termelői, kézművesei nem ismerik egymást, ill. egymás szolgáltatásait. Termékeiket, produktumaikat meg kell ismertetni.

Hiányoznak az ökoporta hálózatba való belépés feltételei, valamint az ökoportákhoz kapcsolódó szolgáltatások. Hiányzik a weben keresztüli értékesítés.

Megoldási javaslat:

Támogatni szükséges programcsomagok kialakítását. A „öko-stelázi” szolgáltatás előfeltételeit meg kell teremteni. Marketing szempontjából, web-es, on-line rendszert kell kialakítani. A turisztikai szereplők, helyi termelők, kézművesek és iparművészek fejlesztési elképzeléseinek támogatni kell, együttműködéseik révén. Rendezvények megvalósítását támogatni kell, melyek a turisztikai szereplők, helyi termelők, kézművesek és iparművészek együttműködése révén jönnek létre. Ökoporták minősítési rendszer feltételének megteremtése.

Várható eredmény:

Megvalósul 1 db on-line rendszer, melyen a szállásfoglalások és terméértékesítések folynak a térségben. 10 db „öko-stelázi” szolgáltatás kialakul. 3 turisztikai szolgáltató, 3 helyi termelő és 3 kézműves fejleszti szolgáltatásait. 5 db rendezvény megvalósulása. 3 db "ökoporta" kialakítása megvalósul.

Vegyes rangsor:

HH, NH:

Támogatás forrás címe: ÚMVP- 4. tengely

Megoldási javaslat megvalósításához szükséges támogatás nagysága: 46.656.922 forint

Megvalósítás során támogatható maximális projektméret: 3.500.000 forint

Megvalósítás során támogatható minimális projektméret: 130.000 forint

Megvalósítás során várható kérelmek száma: 13db

Non-profit szervezetek: 95%, Mikro-kis-közép vállalkozás, egyéni vállalkozás, őstermelő, magánszemély: NH: 60%, HH: 65 %

Érintett települések köre: a 45 település kivétel Komló

Célkitűzések: Vállalkozások fejlesztése, D, Célkitűzés, 4. HPME C2

1. A nem mezőgazdasági vállalkozások marketing tevékenységének támogatása

Helyzet/adottság:

A térségben működő vállalkozások marketing tevékenysége kezdetleges, piaci igényeknek nem megfelelő. A relatív tökehiány miatt a feldolgozásra, a tevékenység fejlesztésére és aktiválására saját erőből minimális lehetőség jut. A hagyományos marketingcsatornák a térségben nyitottak, a feldolgozás szellemi tőkéje rendelkezésre áll. Az alacsony feldolgozottság, valamint hiányos marketingtevékenység miatt a piaci részesedés és a jövedelemtermelő képesség nagyon alacsony. Sok esetben nem is ismertek a helyben előállított termékek.

Probléma/lehetőség:

A hatékony marketingtevékenység feltétele a megfelelő szaktudás megléte. A vállalkozók marketing célra kevés anyagi- és szellemi erőforrást fordítanak. E tevékenység hiánya miatt a vásárlók megszólítása nem kellően eredményes. Nem ismertek a helyi szereplők számára sem a térségben előállított termékek, ezért ezen termékeket nem tudják előnyben részesíteni vásárlásaik során.

Megoldási javaslat:

A nem mezőgazdasági vállalkozások marketing célú tevékenységét támogatnunk kell, pl.: logóknak a kidolgozását, népszerűsítését, komplex marketing stratégia kidolgozását, reprezentációs és szóróanyagok készíttetését. A legjobb az, ha vállalkozás komplex marketingfejlesztését támogatjuk, aminek tartalmazni kell: logó, cégér, sajtó- és egyéb megjelenés, írott kommunikáció, szóróanyagok, ruházat stb.

Annak érdekében, hogy a vásárlók figyelmét felhívjuk a helyi termékekre, adatbázist kell létrehozni (akár civilekkel akár vállalkozók segítségével) arról, hogy milyen helyi termékek és termelők vannak a térségben. Támogatni kell a vállalkozás arculatának, vagy egyes arculat elemeinek kialakítását, fejlesztését. Elszámolható költségek: grafikai költség, nyomdaköltség, saját weblap készítésének, ill. frissítésének költségei, utazási, szállás, étkezési költség, stand bérlet költsége, installáció költsége, az írott és az elektronikus médiában való egyszeri hirdetés költségei, vállalkozás, telephely, marketing eszközeinek kialakítása, fejlesztése.

Várható eredmény:

2013-ig várhatóan 10 db vállalkozás marketing tevékenysége valósul meg (termékek, szolgáltatások népszerűsítése, reklámozása, logók, arculati elemek kidolgoztatása, megterveztetése), mely által a vállalkozások, valamint termékeik és szolgáltatásaik ismertebbé válnak.

Vegyes rangsor:

HH, NH:

Támogatás forrás címe: ÚMVP- 4. tengely

Megoldási javaslat megvalósításához szükséges támogatás nagysága: 15.851.963 forint

Megvalósítás során támogatható maximális projektméret: 1.500.000 forint

Megvalósítás során támogatható minimális projektméret: 130.000 forint

Megvalósítás során várható kérelmek száma: 10 db

Non-profit szervezetek: 95%, mikro-kis-közép vállalkozás, egyéni vállalkozó, őstermelő, magánszemély: NH: 60%, HH: 65 %

Érintett települések köre: a 45 település kivétel Komló

Célkitűzések: Községi fejlesztések, B, Célkitűzés, 7.HPME B3

3. Települési szabadidő park kisléptékű infrastruktúra fejlesztés

Helyzet/adottság:

Komló város külterületei (Zobákpuszt, Mecsekjánosi, Sikonda, Kisbattyán, Mecsekfal) nem megfelelően parkosítottak, kevés a fa, a növényzet, az utak, terek állapota rossz. A területek gondozottsága nem megfelelő. A szabadidő parkok állapota nem elégíti ki a helyi igényeket, a rekreáció és a pihenés érdekében.

Probléma/lehetőség:

Komló külterületein élők életszínvonalát jelentősen rontja, hogy a közterületek állapota, parkosításának mértéke jóval elmarad az elvárásoktól. A közterületek nem kellően virágosak, hiányzik a zöld növényzet. A kisléptékű infrastruktúra sem megfelelő. Hiányoznak a szabadtéri színpadok, a nyársaló helyek, pihenőhelyek a kikapcsolódás számára.

Megoldási javaslat:

Komló település jogosult település részei számára, szabadidő park kialakítására: szabadtéri színpad lefedésre, tereprendezésre, növényzet irtásra, fa ültetésre, játszótéri eszközpark bővítésére, nyársaló helyek kialakítására, asztalok, padok hulladékgyűjtők kihelyezésére, kerítés építésre. Elszámolható költségek: parkosítás, fásítás, virágosítás, térburkolat készítés, útjavítás, kisléptékű infrastruktúra fejlesztésének a költségei.

Várható eredmény:

Komló-Mecseksfalun 1 db szabadidő park kisléptékű infrastrukturális fejlesztése

NH:

Támogatás forrás címe: ÚMVP- 4. tengely

Megoldási javaslat megvalósításához szükséges támogatás nagysága: 5.000.000 forint

Megvalósítás során támogatható maximális projektméret: 5.000.000 forint

Megvalósítás során támogatható minimális projektméret: 300.000 forint

Megvalósítás során várható kérelmek száma: 1 db

Önkormányzat és önkormányzati társulás: 100 %

Érintett települések köre: Komló

Célkitűzések: Vállalkozások fejlesztése, D, Célkitűzés, 8. HPME D2

2. Az ÚMVP I. és II. tengelyéből nem támogatott kisléptékű erdő- és mezőgazdasági fejlesztések támogatása

Helyzet/adottság:

A helyi mezőgazdasági termékek előállításával foglalkozó vállalkozások és természetes személyek az ÚMVP I-II. tengelyéből jelentős forrásokat hívnak le, de sok olyan fejlesztési elképzelés van, amely ebből a forrásból nem támogatható. A helyi gazdaság fejlesztése érdekében ezek a célok is támogatásra érdemesek.

Probléma/lehetőség:

Számos erdő- és mezőgazdasági termelő nem vehet részt a központi programokban. Ezen vállalkozások, termelők fejlesztési elképzelései a helyi gazdasági növekedést, valamint a szektor eltartó képességének növelését eredményezheti.

Megoldási javaslat:

Támogatni szükséges minden olyan kezdeményezést, amely az erdő és mezőgazdasági termelést, feldolgozást segíti, valamint javítja az előállított termékek minőségét. Az ökotermékek, valamint helyi termék (pálinka) mind a magasabb hozzáadott érték, mind a környezettudatos területhasználat követelményeinek képesek megfelelni. Segítséget kell nyújtani a vállalkozók és a termelők számára a mezőgazdasági melléktermékek újrahasonosításában. Támogatni kell a szarvasgomba termesztést, valamint ökofarmok kialakítását. E projektek hatásaként a helyi képzetlen munkaerő időszakos foglalkoztatására is lehetőség nyílik. Elszámolható költségek: építés, felújítás és eszközbeszerzés, mely segíti a termelés mennyiségének, minőségének a javítását, ökofarm kialakításának a költségei: építés, felújítás, eszközbeszerzés, gépbeszerzés.

Várható eredmény:

6 mezőgazdasági és erdészeti fejlesztés valósul meg, amelynek következtében az adott termelő bevételei nőnek, valamint környezetkímélő, természet-megőrző mezőgazdasági szerkezetváltás következhet be.

Vegyes rangsor:

HH, NH:

Támogatás forrás címe: ÚMVP- 4. tengely

Megoldási javaslat megvalósításához szükséges támogatás nagysága: 69.000.000 forint

Megvalósítás során támogatható maximális projektméret: 6.000.000 forint

Megvalósítás során támogatható minimális projektméret: 300.000 forint

Megvalósítás során várható kérelmek száma: 11 db

Non-profit szervezetek: 95 %, mikro-kis-közép vállalkozás, egyéni vállalkozó, őstermelő, magánszemély Vállalkozás, természetes személy: NH: 60%, HH: 65 %

Érintett települések köre: a 45 település kivétel Komló

Célkitűzések: Közösségi fejlesztések, B, Célkitűzés, 9. HPME B4

4.A vidéki sajátosságok hálózatba szerveződésének elősegítése

Helyzet/adottság:

A HACS területén számos falusi vendégfogadó, helyi termelő, kézműves és vállalkozó található, akik nem tudnak egymásról, nem ismerik egymás fejlesztési igényeit. A térségben nincs olyan szervezet, amely összefogná a térség szereplőit, lehetőséget kínálna nekik, a hálózatba szerveződésre. Hiányzik a helyi sajátosságok (helyi termékek, falusi turizmus szolgáltatásai, a kulturális örökségek) összefogása.

Probléma/lehetőség: A HACS területén a falusi vendégfogadó, helyi termelő, kézműves és vállalkozó egymással való együttműködése, hálózatba szerveződése nem történt meg. Emiatt a térség szereplőinek tényleges együttműködése nem valósult még meg. Ez problémát okoz a térség fejlődésének szempontjából. A falusi vendégfogadó nem tudja megvásárolni a helyi termelő portékáját, a kézműves termékét. A vállalkozó a helyi termelő termékét nem tudja értékesíteni. Ha a helyi szereplők között kialakulna egy hálózat, lehetőség nyílna a termékek, portékák, szolgáltatások összefűzésére, olcsóbbá tételére és közvetlenül elérhetőségére a szereplők számára.

Megoldási javaslat:

Támogatni kell a HACS területén működő vállalkozók, civil szervezetek hálózati együttműködésének kialakítását. Ezen belül: projektek előkészítését, megvalósítását, projektek összefogását, irányítását, a térségi erőforrások felhasználásának koordinálását.

Várható eredmény:

1 db hálózat jön létre vállalkozók számára, 1 db hálózat jön létre turisztikai szereplők számára, és 1 db hálózat jön létre civil szervezetek részére. A helyi termékek hozzáadott értéke 10 %-kal növekszik.

NH:

Támogatás forrás címe: ÚMVP- 4. tengely

Megoldási javaslat megvalósításához szükséges támogatás nagysága: 12.000.000 forint

Megvalósítás során támogatható maximális projektméret: 12.000.000 forint

Megvalósítás során támogatható minimális projektméret: 500.000 forint
Megvalósítás során várható kérelmek száma: 2 db
Nonprofit szervezet: 100%

Érintett települések köre: a NH települések

Célkitűzések: Vállalkozások fejlesztése, D, Célkitűzés, 10. HPME D3

3. Kis értékű projekt: Helyi kistermelők számára minőségbiztosítási feltételek kialakítása

Helyzet/adottság:

A HACS területén számos lehetőség nyílik az őstermelők, kistermelők, magánszemélyek számára vállalkozás működtetésére. Mezőgazdasági területek rendelkezésre állnak, melyek egy része magánkézből van, ezek a kistermelők számára megszerezhetőek. Vannak olyanok is, akik már kistermelői szinten vannak, de a HACCP rendszer nehézségeivel a termékeiket nem tudják piacra vinni. Falusi vendégasztal szolgáltatás a falusi turizmushoz kapcsolódóan a jogszabályi változások miatt egyre kevesebb van.

Probléma/lehetőség:

Ezek a kistermelők, őstermelők és magánszemélyek nem tudják piacra vinni termékeiket, mivel szükséges számukra egy a HACCP rendszernek is megfelelő helyiség. Ilyen helyiségek, létesítmények a térségben nincsenek. Sokaknak még a kistermelői engedély kiváltása is anyagi nehézségeik miatt, kudarcba fulladnak. Falusi vendégasztal szolgáltatás feltételeinek megteremtése a falusi vendégfogadók számára nehézségekbe ütközik, ehhez kapcsolódóan, a helyiség kialakítása, az eszköz megvásárlása túl költséges.

Megoldási javaslat:

Támogatni kell a kistermelői tevékenység folytatásához, ill. kialakításához szükséges feltételek kialakítását. A helyi termelők, termékeinek az érvényben lévő magyar jogszabályoknak megfelelően piacra juttatását és értékesítését. A hatósági előírásoknak és jogszabályoknak megfelelő feldolgozó helyiségek kialakítását.

Várható eredmény:

A HACS területén 10 db kistermelő fejlesztési tevékenységét.

Vegyes rangsor:

HH,NH:

Támogatás forrás címe: ÚMVP- 4. tengely

Megoldási javaslat megvalósításához szükséges támogatás nagysága: 15.000.000 forint

Megvalósítás során támogatható maximális projektméret: 260.000 forint

Megvalósítás során támogatható minimális projektméret: 1.500.000 forint

Megvalósítás során várható kérelmek száma: 10 db

Mikro-kis-közép vállalkozás, egyéni vállalkozó, őstermelő, magánszemély: NH: 60%, HH: 65 %

Érintett települések köre: a 45 település kivétel Komló

A fent említett 10 HPME-ből 10 db LEADER célterület jött létre.

ÚMVP III. tengely:

Vidéki örökség megőrzése

1.

Helyzet/adottság:

A két kistérség településein nagy számban találhatóak népi építészeti értékek (kapuk, épületek, kutak, melléképület, lakóházak). A magán-, civil-, ill. köztulajdonban lévő különböző épületek, kapuk állapota eltérő, vannak, melyek felújításra szorulnak, vannak melyeknek állagmegóvása folyamatos. Sajnos települések többsége nem rendelkezik tájházzal, helytörténeti vagy egyéb kiállítással. A térségben kevés számú tanösvény, tematikusút, túraútvonal létezik.

Probléma/lehetőség:

A két kistérség településein található népi építészeti értékek nagy részének állapota nem megfelelő, állaguk leromlott, némely esetben a teljes pusztulás veszélye fenyegeti. További probléma, hogy a tájházak, helytörténeti kiállítások, csak kis számban fordulnak elő a térségben. A meglévő tematikus utak, túraútvonalak és tanösvények nem állnak rendelkezésre kellő számban, ill. a meglévők kialakításának a feltétele nem megfelelő.

Megoldási javaslat:

Támogatni kell a térségben a magán-, civil-, ill. köztulajdonban lévő védett népi építészeti értékek megóvásával kapcsolatos, külső és belső felújításokat (homlokzat, kerítés, kapuk, kutak, melléképület stb) valamint tájházak kialakítását, fejlesztését, felújítását. Tanösvények, túraútvonalak, tematikus utak kialakítását, ill. infrastruktúrával való ellátottságukat támogatni kell.

Várható eredmény:

2013-ig várhatóan 30 épület, kapu, kút stb. felújítása történik meg, továbbá 15 tájház, illetve helytörténeti kiállítás jön létre. Ezen fejlesztések mindegyike hozzájárul a településen lakók komfortérzetének növekedéséhez. A két kistérség területén 10 db tematikus út, túraútvonal és tanösvény jön létre.

Falumegújítás és - fejlesztés

2.

Helyzet/adottság:

A térség legtöbb településén van olyan közösségi környezet, amelynek az állapota a településen élők számára a közösségi életet és az életminőséget jelentősen befolyásolja. Pl. parkok, sétautak. Ezen környezetek tulajdonosai legtöbbször az önkormányzatok és egyházi szervezetek, esetlegesen civil szervezetek. Ezeken a területeken legtöbbször hosszú évek óta nem történtek fejlesztések. A térségben kevés számú, ill. balesetveszélyes játszótér áll a gyermekek számára rendelkezésre. A kisebb településeken nem is találunk játszótérrel. A HACS területén a két kistérségben csak a városokban, és két faluban van, ill. működik helyi piac.

Probléma/lehetőség:

Sajnos az önkormányzatoknak és az egyházi szervezetnek csak arra van anyagi erőforrásuk – vagy arra sem -, hogy ezeket a környezeteket fenntartsák. A települési környezetek fejlesztése időszzerűvé vált, hogy a települések lakosság megőrző képessége megmaradjon és fenntartsák turisztikai vonzerejüket. A játszótérek száma és állapotuk nem megfelelő, újak kialakítására

van szükség, melyek már az uniós szabványnak megfelelő minőségi követelményeket tartalmazzák. A térségben a termelők számára nem áll rendelkezésre kellő számú és infrastruktúrával ellátott helyi piac, ahová termékeiket kivihetnék értékesítés céljából.

Megoldási javaslat:

A települések környezetét és megjelenését javító kisléptékű infrastrukturális fejlesztéseket támogatni szükséges: parkok, pihenőhelyek, sétautak, zöld felületek, szökőkutak, kerti tavak, csobogók, ivó kutak, környezetbe illeszkedő utcabútorok, pihenőhelyek szemetes edények stb. kialakítása, meglévők fejlesztése, középületek, látványosságok díszkivilágítása, stb.; A területek tulajdonosait, kezelőit ösztönözni kell, hogy közösségi céllal fejlesszék a tulajdonukban, vagy kezelésükben lévő területeket. Játsszóterek kialakítása szükséges a HACS területén. A helyi piacok számát a térségben növelni kell, a helyi termékek értékesítése érdekében.

Várható eredmény:

2013-ig a térségben 5 db játszótér, 3 db piac kerül megépítésre. 10 db településkép szépül meg a térségben.

3.

Területi és nemzetközi térségek közötti együttműködés

Helyzet/adottság:

A HVK területén található önkormányzatok nagy része rendelkezik külföldi partnerkapcsolattal, valamint számos önkormányzat tervezi annak kialakítását. A térségben nagyszámú civil szervezet működik, amelyek fontos formálói a helyi közösségeknek, közéletnek, azonban a helyi akciócsoport nem rendelkezik külföldi partnerkapcsolattal.

Probléma/lehetőség:

Hiányzik az akciócsoport nemzetközi együttműködése, melynek segítségével a HVK területén lévő vállalkozások új kapcsolatokat tudnának kialakítani, melyeket saját vállalkozásuk területén hasznosíthatnának.

Megoldási javaslat:

Támogatni kell a helyi akciócsoport nemzetközi kapcsolatfelvételét, ill. annak kialakítását.

Várható eredmény:

2013-ig a Mecsek-Völgység-Hegyhát Egyesület min. 2 db nemzetközi kapcsolatot alakít ki.

4.

Turisztikai tevékenységek ösztönzése

Helyzet/adottság:

A HACS területén számos falusi vendégfogadó, ifjúsági szállásadó, gyermek és ifjúsági tábor, turistaház, kemping, található. Az ágazati turizmus kialakításának feltételei adottak, de az ezzel foglalkozó száma alacsony.

Probléma/lehetőség:

A meglévő turisztikai szolgáltató nem megfelelő minőségben szolgáltatnak, ezek fejlesztésére van szükség. Az ágazati turizmus (bor-, horgász-, vadászati-, kerékpáros-, erdei-, öko-, lovas turizmusnak nincs vendégcsalogató szerepe. A szolgáltatások színvonala alacsony.

Megoldási javaslat:

A turisztikai szolgáltatók fejlesztéseit támogatni kell. Ösztönözni szükséges az ágazati turizmust, mint alternatív jövedelemszerzési lehetőséget támogatni kell.

Várható eredmény:

2013-ig 10 db turisztikai szolgáltatási feltételei javulnak, ill. 5 db új turisztikai szolgáltató jön létre a térségben.

5.

Mikrovállalkozások létrehozásának és fejlesztésének támogatása

Helyzet/adottság:

A térségben lévő vállalkozások száma 300 db felett van, működnek RT-k, 1 db KKT, szövetkezetek, egyéni vállalkozások KFT-k, BT-k. Az egyéni vállalkozások száma a legnagyobb. Ennek ellenére a térségben alacsony a foglalkoztatottsági szint, sok a munkanélküli.

Probléma/lehetőség:

A működő vállalkozások technikai felszereltsége, eszköz ellátottsága, ill. infrastrukturális ellátottsága nem megfelelő. Az induló vállalkozások számára nehézséget jelent a vállalkozás megalakítása, pénzügyi problémák miatt.

Megoldási javaslat:

Támogatni szükséges az induló vállalkozásokat, ill. a már működőket is. Infrastrukturális beruházásokat ösztönözni szükséges. A magas munkanélküliség megszüntetése érdekében az új vállalkozások megalakulását, ill. a már működőkbe a foglalkoztatottsági szint növelését támogatni kell.

Várható eredmény:

2013-ig 5 db új vállalkozás alakul a térségben. 7 db már működő vállalkozás technikával való ellátottsága javul.

3.5 Forrás allokáció

	Mecsek-Völgyesség-Hegyhát LEADER források	min. tám. Összeg	max. tám. Összeg	forrás
1	Közbiztonság fejlesztése	260000	1000000	15 000 000
2	Kulturális-, szabadidős-, sportszolgáltatások, közösségi színterek, vallási, kegyeleti rendeltetésű ingatlanok, eszközök rehabilitációjának, fejlesztésének támogatása	260000	6200000	62 000 000
3	Civil szervezetek tevékenységének támogatása	100000	550000	5 500 000
4	Tematikus utak kialakítása	130000	4000000	36 525 127
5	Élményközpontú szolgáltatások fejlesztése a falusi- és ökoturizmus terén	130000	3500000	46 656 922
6	A nem mezőgazdasági vállalkozások arculati megújulásának és marketing tevékenységének támogatása	130000	1500000	15 851 963
7	Települési szabadidőpark kisléptékű infrastruktúra fejlesztése	300000	5000000	5 000 000
8	Az ÚMVP I. és II. tengelyéből nem támogatott kisléptékű erdő- és mezőgazdasági fejlesztések támogatása	300000	6000000	69 000 000
9	A vidéki sajátosságok hálózatba szerveződésének elősegítése	500000	12000000	12 000 000
10	A kistermelői tevékenység folytatásához, ill. kialakításához szükséges feltételek támogatása	260000	1500000	15 000 000
	Összeg			282 534 012

4.1 Nyilvánossági intézkedések, projektötlet-gyűjtés

Az elnökségi ülés alkalmával 2011. 02.09.-én Mánfán a 17 db HPME célterület felülvizsgálatát megkezdjük.

A hirdetmény megszövegezését követően, mind a 46 településen a hirdetőtáblákra kihelyeztük, a weboldalunkra feltettük, illetve az egyesület tagjainak e-mail formájában kiküldtük, továbbá megjelent a Mágocs Városi újságban és a Sásd és Vidéke újságban, valamint a Szászvári televízióban is.

Emellett a munkaszervezet irodáiban a pályázók rendelkezésére álltunk a hét minden napján, amennyiben kérdésük adódott.

A HACS tagság összehívását követően, megalakult 2011.02.18.-án a HVS tervezői bizottság, mely névsor szintén felkerült a honlapra.

A HVS elfogadását és jóváhagyását követően, az elfogadott HVS felkerült a honlapra.

Fórumokat tartottunk Szászváron, Mágocson, Magyarszéken és Sásdon, ahol tájékoztattunk a pályázókat a HVS frissítéssel kapcsolatban.

Fórumokról emlékeztető és fénykép is készült, melyek felkerültek weboldalunkra.

A fórumokon kiosztásra kerültek projektötlet adatlapok, melyek segítségével szeretnénk volna felmérni, a térségi civil szervezetek, önkormányzatok, vállalkozók és magánszemélyek pályázati igényeit.

Ezen adatlapokat e-mailben is kiküldtük, illetve a honlapon elkészült egy projektötletek online fórum is.

A beérkezett ötleteket a honlapunkra feltöltöttük, több mint 40 projektcím került így fel.

A pályázati igényeket szem előtt tartva terveztük meg a HPME célterületek kiírását.

Elkészítettünk egy táblázatot, melyben felsoroltuk mind a 10 célterületet, és hozzá párosítottuk a beérkezett projektötleteket, mindösszesen 6 olyan pályázati igény volt, melyet nem tudunk egyik célterületbe sem besorolni.

Az igényeket nézve, várhatóan sok pályázat fog majd beérkezni, a térség települései aktívan részt vesznek az igények felmérésében és a pályázati lehetőségek kihasználásában is, annak reményében, hogy szépülhet a saját településük.

4.2 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia végrehajtása

A pályázók érdekében a HACS területén 4 db helyi LEADER iroda működik, a pályázókat segítő projektgenerálási és szaktanácsadási feladatok érdekében. Az irodák időszakosan

működnek, telefonon való előzetes egyeztetés révén is lehetőség van a HACS dolgozóival való kommunikációra. A HACS munkaszervezetébe 7 fő munkatárs végzi a vidékfejlesztésével kapcsolatos tennivalókat. A munkatársak egy része már a LEADER + programban is dolgozott, tehát széleskörű szakmai tapasztalattal rendelkeznek. Ez mindenképp hasznos a pályázók segítése, ill. a HVS megalkotása szempontjából.

Rendszeresen tartunk szakmai fórumokat a két kistérség területén, adott témában több helyszínen, figyelve arra, hogy a térség minden lakója számára elérhető legyen szolgáltatás. A fórumok interaktívak, az érdeklődő kérdezhet, ill. fejlesztési elképzeléseiket a munkaszervezet dolgozóival egyeztetethetik is. Fórumok tartására több alkalommal van lehetőség, ill. szükség. A tájékoztató fórumok, hol specifikusak, egy adott réteg (turisztikai szolgáltatók) számára szólnak, hol általános tájékoztatók, pl. a kifizetési kérelmekkel kapcsolatos információk. Fórumainkról értesítést az Egyesület tagjai email-ben kapnak, ill. plakátokat is elhelyezünk az adott településen, ill. településeken. A lakosság bevonásában a Komlói kistérségben könnyebb dolga van a HACS-nak, a korábbi LEADER +-os működés miatt. Itt a lakosság aktívabb és érdeklődőbb. Ez azonban eredhet abból is, hogy a Sásdi kistérség leghátrányosabb helyzetű kistérség. A megoldásra váró problémák ebben a térségben nagyobbak és szerteágazóbbak, mint a Komlói kistérségben. Fontos, hogy a munkaszervezetben dolgozókat ismeri és becsüli is a térség lakossága. A HACS honlapja az www.mvh-hacs.hu honlap folyamatos napi, friss információkkal áll a térségben élő pályázók kedvére lakosság számára. Az email-ben való kapcsolattartás az Egyesület tagságával napi kapcsolattartást biztosít. A honlapon megtalálható az Egyesület működésével kapcsolatos információk tömkelege, a dolgozók elérhetősége, email címe, telefonszáma. A térségben a LEADER programon keresztül, a pályázati kiírásokon keresztül a három szektor partnersége élvezi a legfőbb prioritást. A projektek a térség lakóit együttműködésre ösztönzik. A helyi termelő, a falusi vendéglátó, a kézműves és a helyi civil szervezet közös projektjei jelentik az adott település fejlődését.

A nyilvános közgyűlésekről a HACS tagsága email-ben és levélben is értesül. A tagok ott véleményüket és kérdésüket elmondhatják és feltehetik az Egyesület vezetői számára. Az új tagok belépése az Egyesületben nem korlátozott, az Egyesület alapszabálya lehetővé teszi új tag felvételét, melyhez nem szükséges a tagok ajánlása.

5.1 HVS felülvizsgálat során végzett tevékenységek

A Mecsek-Völgység-Hegyhát Egyesület a HVS felülvizsgálatával kapcsolatban 3 Közgyűlést, 2 Elnökségi ülést és 4 Tervezői Csoport ülést tartott az alábbi időpontokban és helyeken az alábbi témákban:

Közgyűlések:

- **2011. február 18. (péntek), 16 óra, Magyarszék, Német Kisebbségi Önkormányzat Klubhelyésge (Kossuth L. u. 31.)**
 - Napirendi pontként szerepelt: A HVS felülvizsgálat indító megbeszélés, a Tervezői Csoport tagjainak megválasztása
 - Résztvevők száma: 41 egyesületi tag és 3 fő egyéb résztvevő
- **2011. március 24. (csütörtök), 16 óra, Magyarszék, Német Kisebbségi Önkormányzat Klubhelyésge (Kossuth L. u. 31.)**
 - Napirendi pontként szerepelt: a Döntés a beérkezett projektötletekről, valamint a Leader intézkedések ismertetése
 - Résztvevők száma: 36 egyesületi tag és 4 fő egyéb résztvevő

- **2011. május 25. (szerda), 17 óra, Magyarszék, Német Kisebbségi Önkormányzat Klubhelyésge (Kossuth L. u. 31.)**
 - Napirendi pontként szerepelt: A HVS elfogadása
 - Résztvevők száma:

Elnökségi ülések:

- **2011. február 9. (szerda), 15 óra, Mánfa, Polgármesteri Hivatal (Fábián B. u. 58.)**
 - Napirendi pontként szerepelt: A HVS felülvizsgálatának ismertetése
 - Résztvevők száma: 7 elnökségi tag és a munkaszervezet vezető
- **2011. március 11. (péntek), 15 óra, Vékény, Faluház**
 - Napirendi pontként szerepelt: A HVS dokumentum véglegesítése és jóváhagyása
 - Résztvevők száma: 6 elnökségi tag, munkaszervezet vezető, valamint 2 fő munkaszervezeti tag

Tervezői Csoport ülések:

- **2011. március 2. (szerda), 14 óra, Szászvár, Polgármesteri Hivatal (Május 1. tér 1.)**
Az egyeztetés témája: HVS frissítésének menete, az ezzel kapcsolatos feladatok, valamint a HVS útmutatóban szereplő pontok megbeszélése.
Résztvevők száma: 11 fő Tervezői Csoport tag
- **2011. március 8. (kedd), 14 óra, Szászvár, Polgármesteri Hivatal (Május 1. tér 1.)**
Az egyeztetés témája: az előző Tervezői Csoport ülésen kiosztott feladatokra készült javaslatok ismertetése, a tagok a HVS útmutató, 3.3 fejezetéig a HVS frissítést elvégezték.
Résztvevők száma: 11 fő Tervezői Csoport tag
- **2011. március 24. (csütörtök), 15 óra, Magyarszék, Német Kisebbségi Önkormányzat Klubhelyésge (Kossuth L. u. 31.)**
Az egyeztetés témája: A beérkezett projektötletek ismertetése és elfogadása, LEADER intézkedések megfogalmazása
Résztvevők száma: 8 fő Tervezői Csoport tag
- **2011. április 11. (hétfő), 15 óra, Szászvár, Polgármesteri Hivatal (Május 1. tér 1.)**
Az egyeztetés témája: A célterületek ismertetése és elfogadása
Résztvevők száma: 10 fő Tervezői Csoport tag

5.2 Pénzügyi táblázatok, forrásallokáció

ÚMVP IV. tengely, LEADER:

	Mecsek-Völgység-Hegyhát LEADER források	min. tám. Összeg	max. tám. Összeg	forrás
1	Közbiztonság fejlesztése	260000	1000000	15 000 000
2	Kulturális-, szabadidős-, sportszolgáltatások, közösségi színterek, vallási, kegyeleti rendeltetésű ingatlanok, eszközök rehabilitációjának, fejlesztésének támogatása	260000	6200000	62 000 000
3	Civil szervezetek tevékenységének támogatása	100000	550000	5 500 000
4	Tematikus utak kialakítása	130000	4000000	36 525 127
5	Élményközpontú szolgáltatások fejlesztése a falusi- és ökoturizmus terén	130000	3500000	46 656 922
6	A nem mezőgazdasági vállalkozások arculati megújulásának és marketing tevékenységének támogatása	130000	1500000	15 851 963
7	Települési szabadidőpark kisléptékű infrastruktúra fejlesztése	300000	5000000	5 000 000
8	Az ÚMVP I. és II. tengelyéből nem támogatott kisléptékű erdő- és mezőgazdasági fejlesztések támogatása	300000	6000000	69 000 000
9	A vidéki sajátosságok hálózatba szerveződésének elősegítése	500000	12000000	12 000 000
10	A kistermelői tevékenység folytatásához, ill. kialakításához szükséges feltételek támogatása	260000	1500000	15 000 000
	Összeg			282 534 012

ÚMVP III. tengely:

Falumegújítás és fejlesztés HH: **60 838 907 forint**

Falumegújítás és fejlesztés NH: **2 600 044 forint**

Vidéki örökség megőrzése NH: **7 740 045 forint**

Vidéki örökség megőrzése HH: **22 862 957 forint**

5.3 A nyilvánossági intézkedésekre vonatkozó igazoló dokumentumok

Az Egyesület üléseinek dokumentumai

Elnökségi ülés 2011.02.09:

Elnökségi
ülés_0209.pdf

Elnökségi ülés 2011.03.11:

Jegyzőkönyv.pdf

Jelenléti ív.pdf

Meghívó.pdf

Közyűlés 2011.02.18:

Jegyzőkönyv.pdf

Jelenléti ív.pdf

Meghatalmazások.pdf

Meghívó.pdf

Nyilatkozatok.pdf

Közyűlés 2011.03.24:

Jegyzőkönyv.pdf

Jelenléti ív.pdf

Meghatalmazások.pdf

Tervezői Csoport Űlés 2011.03.02:

Jegyzőkönyv.jpg

Jelenléti ív.pdf

Tervezői Csoport Űlés 2011.03.08:

Jegyzőkönyv.pdf

Jelenléti ív.pdf

Tervezői Csoport Űlés 2011.03.24:

Jegyzőkönyv.pdf

Jelenléti ív.jpg

Tervezői Csoport Űlés 2011.04.11:

TCS űlés.pdf

Médiamegjelenések

Hirdetmény:

HIRDETMÉNY.doc

Szászvár tv_Médiaigazolás:

Szászvár
tv_Médiaigazolás.pdf

Honlapra feltöltött dokumentumok:

PrtSc-ek_a_Honlapo
n_megjelenített_közl

Fórum emlékeztetők
a weben.docx

Mágocsi Hírek:

Médiamegjelenés.pdf

Sásd és Vidéke:

Médiamegjelenés.pdf

Tájékoztató fórumok

Mágocs fórum:

Emlékeztető.pdf

Jelenléti ív.jpg

Képek.jpg

Meghívó.doc

Magyarszék fórum:

Emlékeztető.pdf

Jelenléti ív.jpg

Képek.jpg

Meghívó.doc

Sásd fórum:

Emlékeztető.pdf

Jelenléti ív.jpg

Képek.jpg

Meghívó Sásd.doc

Szászvár fórum:

 Emlékeztető.pdf

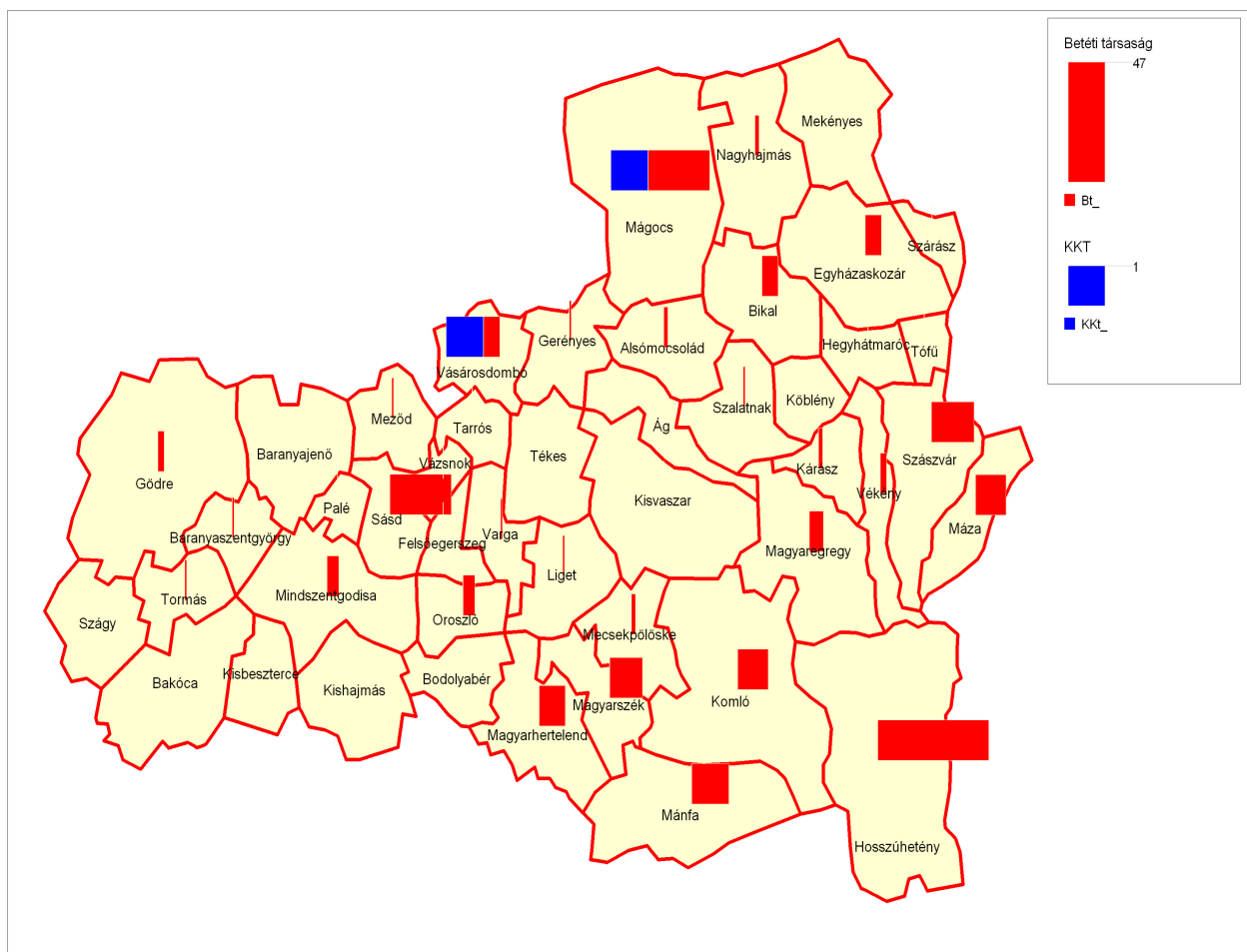
 Jelenléti ív.pdf

 Képek.jpg

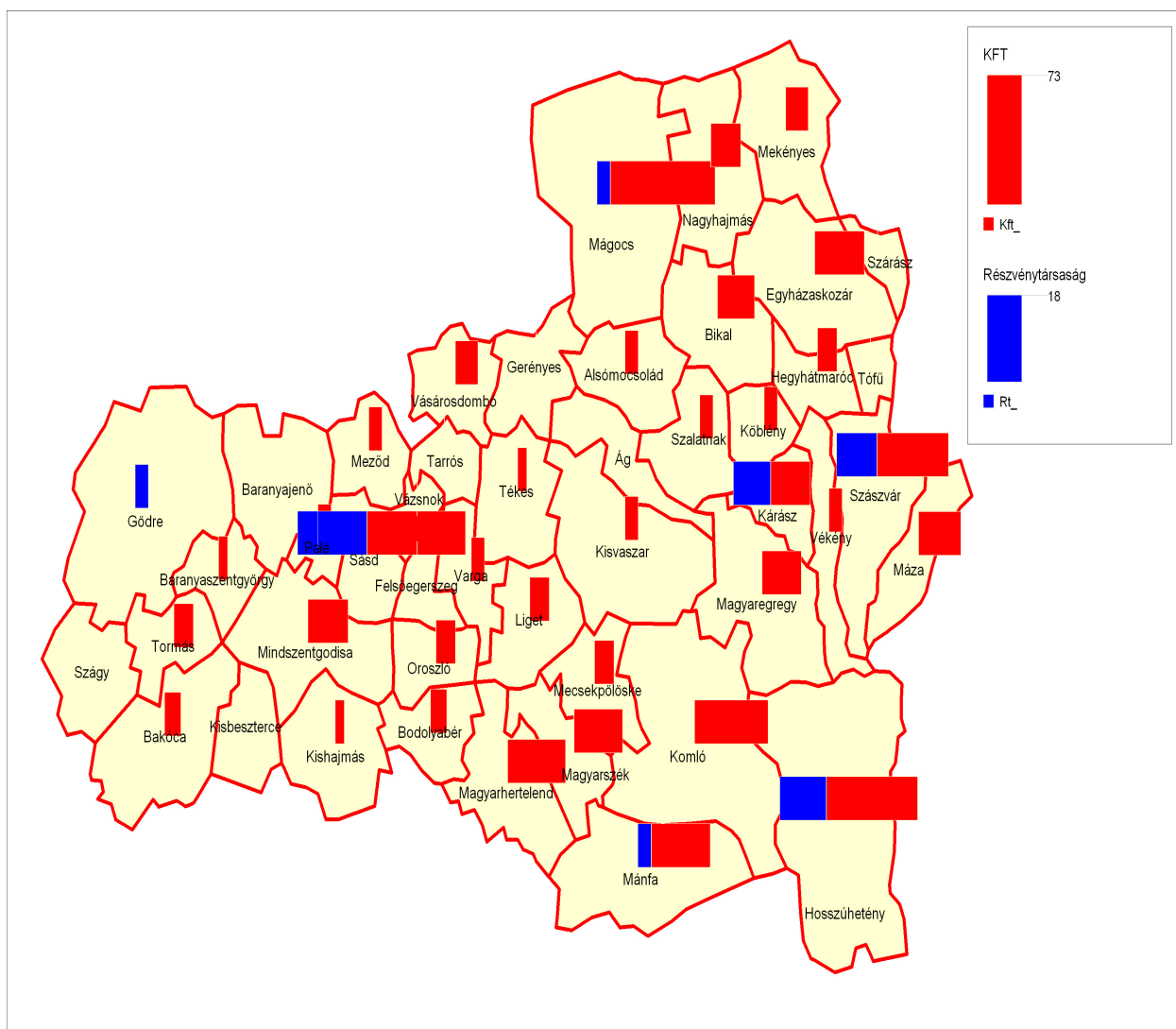
 Meghívó.doc

5.4 Térképek (a térség természeti, egyéb adottságait bemutató térképek)

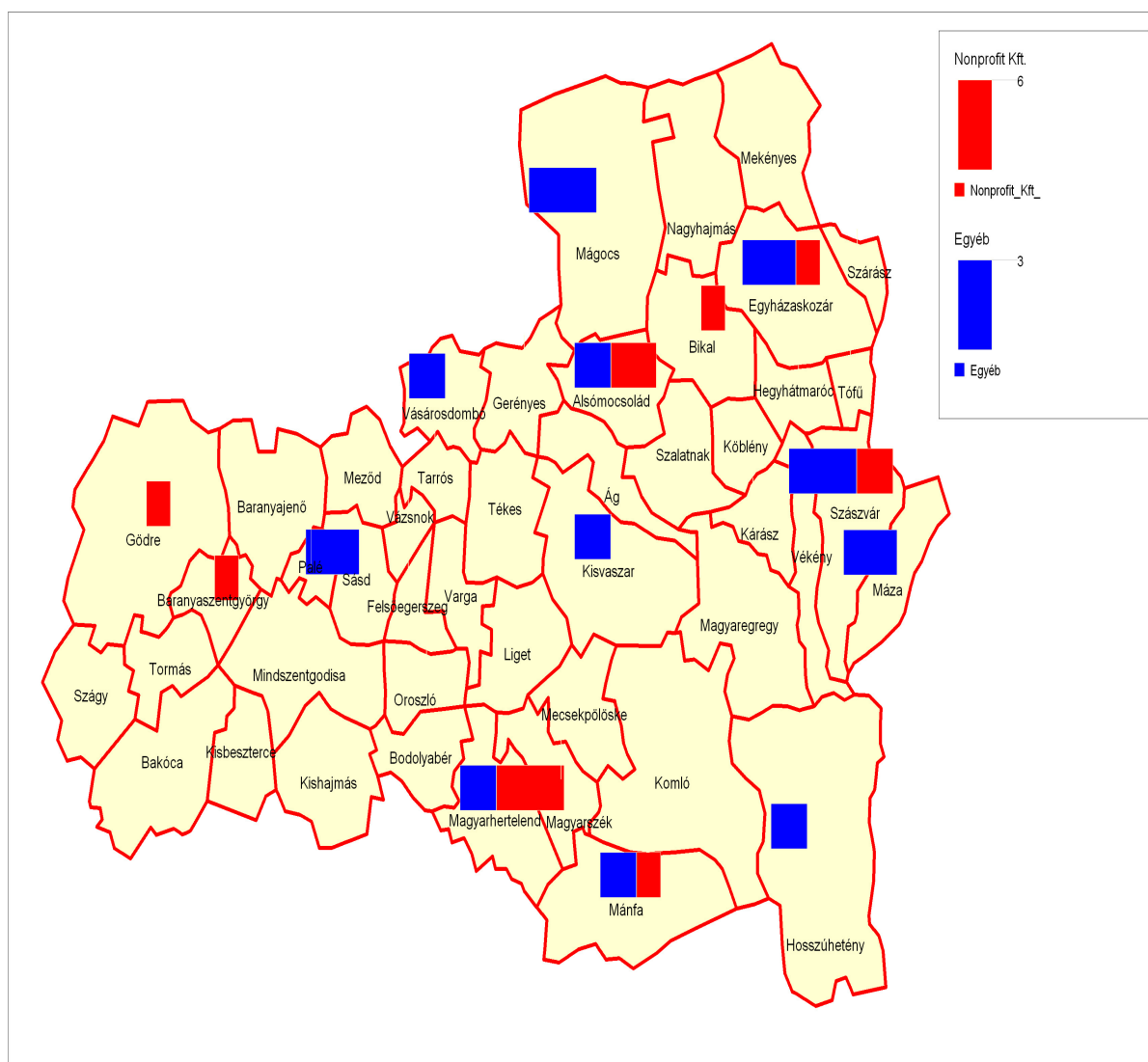
A Mecsek-Völgség-Hegyhát HACS területén működő BT-k és KFT-k ábrázolása

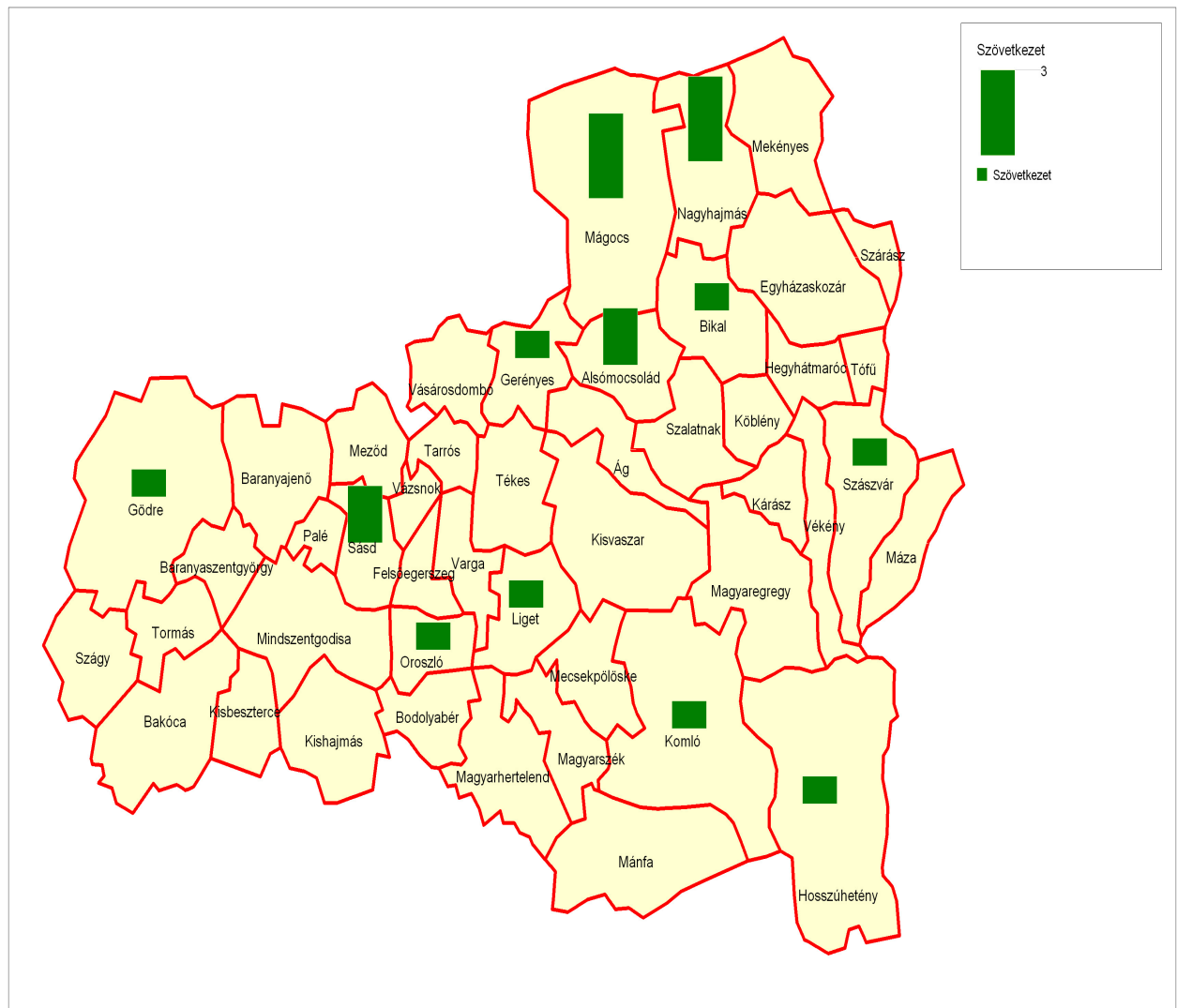
A HACS területén működő KFT-k és RT-k

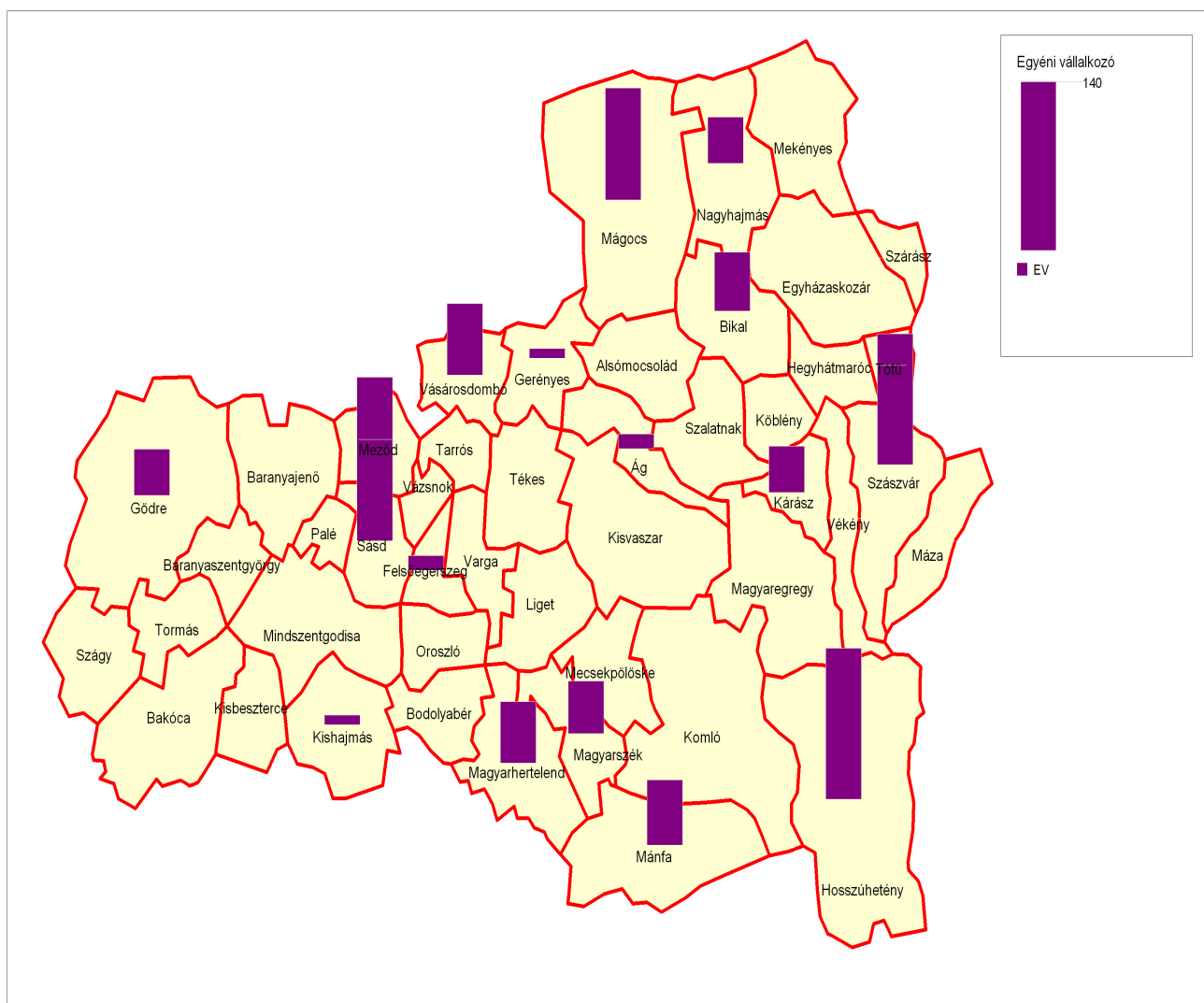
A HACS területén működő Nonprofit szervezetek és egyebek

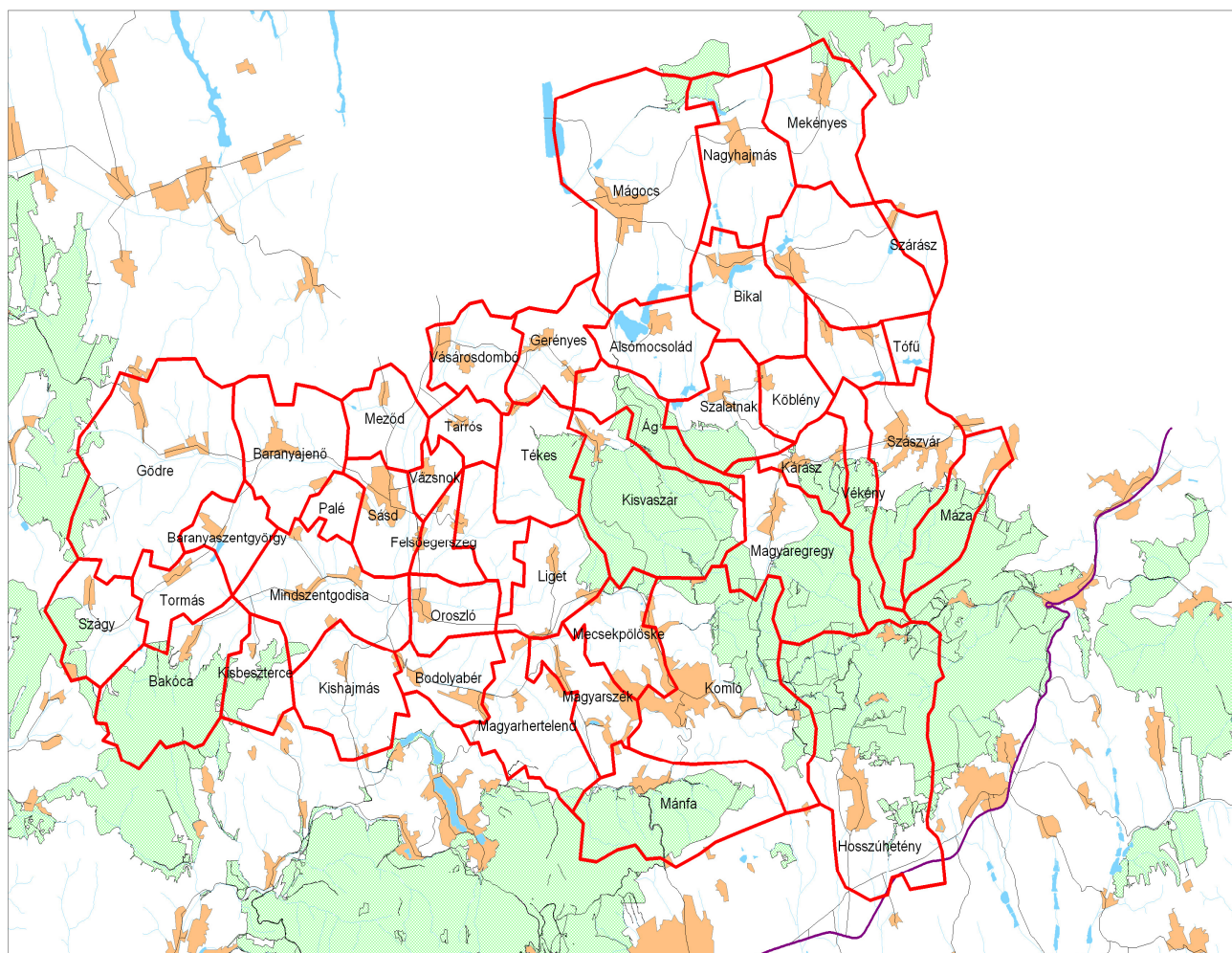
A HACS területén működő szervezetek

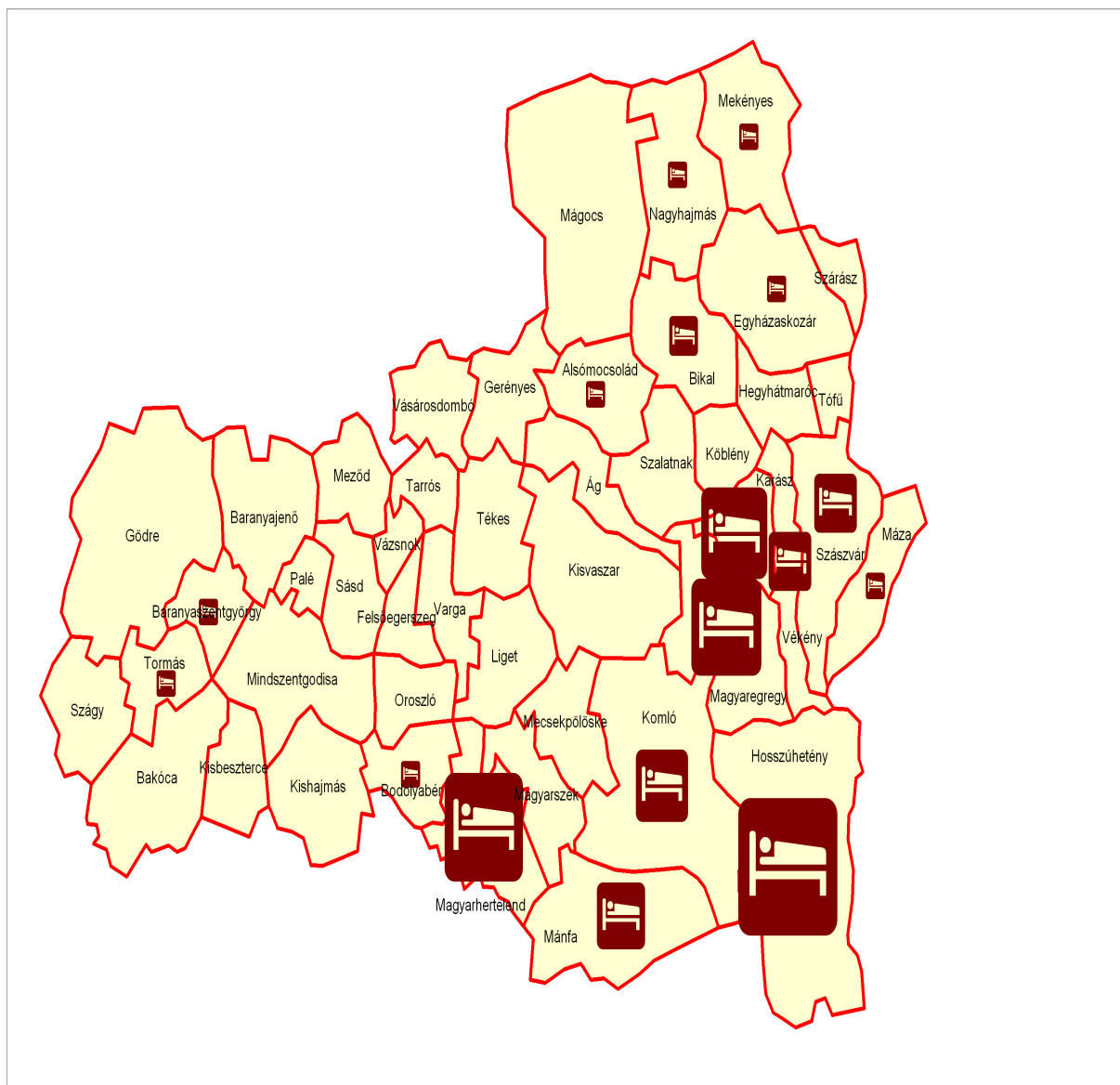
A HACS területén működő egyéni vállalkozások

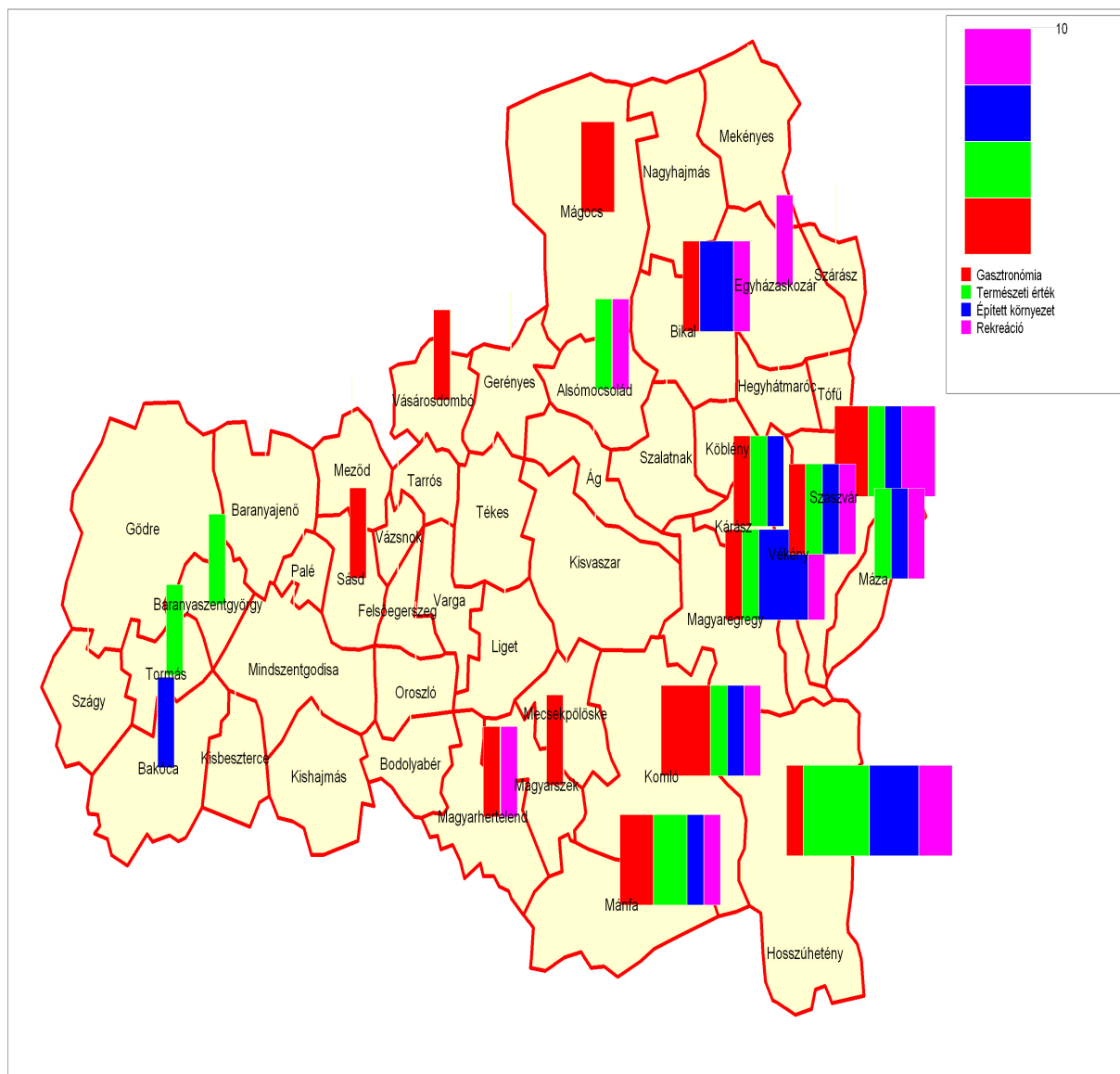
A HACS védett természeti területei és vízrajza

A HACS területén lévő vendégfogadók

Turisztikai vonzerők a HACS területén

5.6 A térségre vonatkozó egyéb stratégiák listája

1. Komló és Sásd turizmusfejlesztési koncepciója c. tanulmány
2. Komplex fenntartható gazdaságfejlesztési intézkedések a Mecsek-Völgység-Hegyhát Egyesület működési területén c. tanulmány
3. Községtanács - Fejlesztési Terv
4. A Kistérség Környezetvédelmi Programja
5. A Kistérség Fejlesztési Koncepciója
6. A Kistérség Turisztikai Programja
7. A Komlói Kistérség Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója
8. Komlói Kistérség Kulturális Stratégiája
9. A Komlói Kistérség Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciójának felülvizsgálata
10. A Komlói Kistérség Községtanácsi Intézkedési Tervének felülvizsgálata
11. Községtanácsfejlesztési terv

12. A sásdi kistérség esélyegyenlőségi akcióterve
13. Sásdi Többcélú Kistérségi Társulás céljai és feladatai
14. Oktatási és nevelési koncepció
15. Szociális ellátási koncepció
16. Egészségügyi ellátási koncepció
17. Területfejlesztési feladatok végrehajtása terv
18. Kistérség területének összehangolt fejlesztése terv
19. Térségi közszolgáltatások biztosítása, fejlesztése, szervezése koncepció
20. Intézmények fenntartása koncepció
21. Településfejlesztés összehangolása koncepció

5.7 Fenntarthatósági alapelvek

A HVS általános értékei

Helyi fenntarthatóság:

Az ökoturisztikai fejlesztések keretében lehetőség nyílik, arra, hogy a természetvédelmi területek arányát megtartva és kihasználva annak szépségét, segítse a térség megismertetését. Energiaellátás szempontjából, összekapcsolódva az erdőgazdálkodással, biomassza létrehozásával jelentős előrelépés történik, valamint az alternatív energiatermelési lehetőségek kiaknázása folyamatos.

Globális fenntarthatóság:

A térségben egyre nagyobb a mesterséges tavak száma, melyeknek rekreációs és gazdasági szerepük is van. A gazdag termál és ásványvíz-készlet, valamint az ehhez kapcsolódó környezeti sokszínűség megőrzésére, megóvására ugyancsak alkalmasok az ökoturisztikai fejlesztések, továbbá a csatornahálózatokra történő csatlakozások lehetőségének a növelése.

Ökoszociális vidékfejlesztés:

A bio-, natúr- és helyi speciális termékek iránti kereslet és az ezzel járó termesztési eljárások hozzájárulnak a földhasználat strukturális megváltozásához, valamint elősegíti a környezetkímélő és természet megőrző mezőgazdasági szerkezetváltást. A térség agrogazdálkodása számára is megélhetést jelent.

Vonzó vidéki világ:

A jól funkcionáló térségi érdekeltségű Tourinform irodák szélessávú, átfogó ismereteket közvetítenek a térség megismertetéséhez.

Értéktörző, diverzifikált gazdálkodás:

A térségben számos non-profit szervezet működik, mely hagyományőrzéssel, a kultúra népszerűsítésével, érdekvédelemmel foglalkozik. E szervezetek összefogásával, egymás munkájának megismertetésével és a különböző vidéki örökségek, falufejlesztések megőrzését célzó uniós pályázatokkal elérhető a kulturális örökség részét képező településszerkezeti, táji, építészeti, biológiai és néprajzi sokszínűség állapotának megóvása.

Gondosság és önzetlenség:

A kistelepüléseken lévő Teleházak, non-profit szervezetek szép példái a térségi együttgondolkodásnak. Pályázatokkal e települések közösségmegtartó erejét, saját

mikrokörnyezetének fejlesztését és a hátrányosabb helyzetben lévők nagyobb arányú minőségi és számszaki gyarapodását elérhetőbbé lehet tenni.

A HVS-ben megjelenő környezeti szempontok

A térség biodiverzitásának és természetes térszerkezetének megőrzése érdekében fontos kitörési pont a környező táj egyedülálló természeti adottságaira építő turizmus fejlesztése, amely kiemelt hatása és térségi szereplők együttműködése révén a területi felzárkózást is szolgálja.

A térség természeti adottságaira épülő gazdasági tevékenységek, mint pl. a helyi termékek előállítása, biogazdálkodás, ökofarmok figyelembe veszik a föld- és tájhasználat során a környezet eltartó képességét, ezáltal az ökoszociális piacgazdaság motorjává válhatnak.

A vállalkozások fejlesztése során az olyan jellegű termelések és feldolgozások támogatása a cél, amelyek figyelembe veszik a környezetbarát technológiákat és az ezzel járó hulladékok minimalizálását a környezet terhelhetőségén belül maradva.

A talajpusztulást megelőzve szakmailag megalapozott és támogatott növénytermesztéssel, erdő- és mezőgazdasági tevékenységekkel kiküszöbölhetők, illetve minimalizálhatók a kedvezőtlen környezeti hatások, valamint e jól elkülöníthető gazdálkodások kizárják a különböző környezeti rendszerek közötti szennyezés-átterheléseket.

HVS-ünk nagy hangsúlyt fektet a bio- és ökogazdálkodásra, a kemikáliák felhasználását minimálisra csökkentve. A kistermelők támogatásával és hálózatba szerveződésével, illetve a rurális produktumok nagyrészt helyben történő értékesítéseivel a tárolási és szállítási igények is minimalizálhatók.

A támogatott erdőgazdálkodási és mezőgazdasági tevékenységek során keletkezett hulladékok regionális és helyi hulladékgazdálkodási rendszerek kiépítésével és szelektív hulladékgyűjtés kiterjesztésével az újrahasznosítási lehetőségek széles spektruma nyílik meg.

Az ökológiai szemléletű tájgazdálkodást figyelembe véve a lehetőségek kiterjednek a kisléptékű erdő- és mezőgazdasági fejlesztések támogatására, valamint a lokális termékek előállítását, kisvállalkozások, öko- és biofarmok, falusi turisztikai tevékenységek fejlesztését szolgáló projektek felkarolására, hálózatba szervezésére, melyeknek a közvetett közlekedési és energetikai vonzatai is jelentősek.

A HVS-ben megjelenő gazdasági szempontok

A gazdálkodás kiszámíthatóságát és stabilizálását hivatott segíteni a helyi adottságokra épülő élelmiszeripari termékek előállításának és a különböző turisztikai, mezőgazdasági jellegű és szolgáltatói tevékenységek egymásra épülésének, összekapcsolásának és együttműködésének segítése, valamint ezek helyi és regionális hálózatba való tömörítése.

Stratégiánk nagy hangsúlyt fektet a vidék gazdasági felzárkóztatására, az agrárolló mérséklésére, melyek a magas hozzáadott értéket előállító gazdálkodással karöltve indukálják az ökonomiai stabilitást és a kiszámítható monetáris háttérrel, prosperáló vidéki gazdaságot létrehozva.

Tudás- és kultúraalapú vidékfejlesztés megvalósítására törekszünk, mint a termelés, mint a fogyasztás területén, a jelenleg felülreprezentált anyag- és energaintenzív termékek és szolgáltatások arányának csökkentése által, ezzel az integrált termékpolitika érvényre jutását elősegítve.

Decentralizált és dekoncentrált vidékfejlesztési stratégia elősegíti az on-farm és off-farm vállalkozások diverzifikációját, pluralitását és a piaci versenyben való egyenlő esélyeiket és reményeink szerint csökkenti egy vagy néhány gazdasági szereplő monopolhelyezete és onnipotenciája kialakulásának esélyét, ezáltal élénkítőleg hat a gazdaságra.

A „termelj helyben, fogyassz helyben” szemlélet propagálása indukálja a helyi élelmiszertermelés- és forgalmazást, a termelők és a fogyasztók egymásra találását a helyi piacokon, megteremtve ezzel a közösségi önellátást. A lokális mikrovállalkozások, KKV-k, családi gazdaságok, ős- és kistermelők fejlődésével nő a helyben foglalkoztatottak száma és a munkanélküliség csökkenésnek indul. Mindezek következtében a hagyományos értékeket szem előtt tartó, azokat megőrző és közvetítő falusi életmód és ökoszociális szemlélet, azokon alapuló megélhetési formák térnyerését tartjuk elérendő célnak.

Az innovatív agrárgazdálkodási technikák és technológiák elterjesztésével lehetővé válik a mennyiségi helyett a minőségi termelés létrehozása és a sajátos értékesítésű, egyedi minőségű termékek, hungarikumok, illetve csak az adott térségre jellemző produktumok előállítása, ezek fogyasztókkal történő megismertetése és számukra felvevőpiac megtalálása vagy kialakítása.

Mindezekon felül cél településen belüli és kívüli, térségi gazdasági szereplők közti termék-előállítási-, feldolgozási és értékesítési láncolat létrehozása, gazdasági kapcsolat megalapozása, mely erősíti a térségi kohéziót.

A HVS-ben megjelenő társadalmi szempontok, kritériumok

HVS-ünk célja elősegíteni a meglévő erőforrások felelősségteljes, a helyi közösségek érdekében történő, de a környezetre a lehető legkisebb terhelést róó felhasználását, ezáltal a társadalmi felelősségvállalás és az ökoszociális szemléletmód kialakítását, illetve fejlesztését.

A vidéken élők felzárkóztatása, megélhetésének elősegítése és életminőségének javítása, a szegénység leküzdése is előkelő helyen szerepel prioritásaink között, ezért stratégiánk a többségi érdekeket szolgálja, de a kisebbségi igényeket is maximálisan figyelembe veszi, ezáltal hozzájárul a társadalom hátrányos helyzetű csoportjainak felzárkóztatásához és a társadalmi méltányosság kialakításához, egy élhetőbb vidék megteremtéséhez.

Az agrárágazatban dolgozók képzése, a megfelelő tudáshoz és információhoz való hozzáférése, illetve a korszerű gazdálkodást támogató helyi szellemi műhelyek, intellektuális kapacitások és szolgáltatások kiépítésének elősegítésével megvalósul a tudásalapú vidékfejlesztés.

A társadalmi kohézió megvalósításához elengedhetetlen, hogy a vidéki közösségek saját maguk találják ki jövőképeket és identitásukat, ne oktroyált döntések irányítsák az életüket, hanem a LEADER-szemléletnek megfelelő top-down tervezés, bottom-up építkezés valósuljon meg. Ennek létrehozásához a települések és térségek szociális problémaimportját

(pl. a városról vidékre költözők szegregációja) is szükséges kikerülni, stratégiánkkal ezt a célt is megvalósítani törekszünk.

Igyekszünk elősegíteni a termelő és fogyasztó egymásra találását és egymásra utaltságának felismerését, a gazdaközösségek és a társadalom kapcsolatának javítását, a közösségi érzés kialakítását, annak a nézetnek a kialakítását, hogy mindannyian egy nagyobb egész részei, ezáltal jön létre a szociális szolidaritás és a területi kohézió.

Az erőforrásokkal való takarékos, értékvédő, a hosszú távú szempontokat maximálisan szem előtt tartó gazdálkodás megvalósítása is fontos szempont volt stratégiánk kialakítása során, ugyanakkor figyelembe vettük a generációk, nemek közti és a hátrányos helyzetű csoportok, pl. fogyatékkal élők társadalmi esélyegyenlősége kialakításának szempontjait is.

A gazdatársadalom, az érintett lokális közösségek, civil és szakmai szervezetek vidékfejlesztési döntésekben való részvétel elősegítjük, így szerevezve maximális társadalmi felhatalmazást és elősegítve a civil önszerveződést.